

Sprawozdanie stenograficzne

z rozpraw

galicyjskiego Sejmu krajowego

2. posiedzenia, II. sesyi VIII. peryodu

z dnia 1. października 1904.

T R E Ś C :

Urlopy: pp. Skałkowskiego i Cybulskiego.

Spis petycyj. Głos p. Wilczkiewicza na poparcie petycji gminy Pałuszyce, pow. Dąbrowa o zapomogę z powodu klęski posuchy.

Wniosek p. Głębińskiego w sprawie uregulowania dostaw publicznych.

Wniosek p. Głębińskiego w sprawie powołania urzędników, znających język polski do wszystkich ministerstw i trybunałów centralnych.

Wniosek p. Oleśnickiego z projektem zmiany ustawy wodnej z r. 1875.

Wniosek p. Oleśnickiego z projektem zmiany statutu krajowego i projektem nowej sejmowej ordynacji wyborczej.

Wniosek p. Oleśnickiego o założenie gimnazjum ruskiego w Stanisławowie.

Deklaracya większości sejmowej.

Sprawozdanie i przyjęcie wniosku Wydziału krajowego w przedmiocie zezwolenia gminie miasteczka Bóbrki na pobór opłaty gminnej od piwa.

Sprawozdanie i przyjęcie wniosku Wydziału krajowego w przedmiocie zezwolenia gminie Dębniki powiatu politycznego Podgórze na pobór opłaty gminnej od psów.

Sprawozdanie i przyjęcie wniosku Wydziału krajowego w przedmiocie zezwolenia gminie Knihinin wieś (powiat Stanisławów) na pobór opłat gminnych od napojów spirytusowych, piwa, miodu, maliniaku, dereniaku, wiśniaku i t. p.

Sprawozdanie i przyjęcie wniosku Wydziału krajowego w przedmiocie zezwolenia gminie Tłuste miasteczko (powiat Zaleszczyki) na pobór opłat gminnych od napojów spirytusowych, piwa, miodu, maliniaku, dereniaku, wiśniaku i t. p.

Wniosek i uchwała wniosku p. Oleśnickiego na wzmocnienie składu komisji budżetowej.

Wniosek i uchwała wniosku p. Mencińskiego na wzmocnienie składu komisji wodnej, sanitarnej, gospodarstwa krajowego i przemysłowej.

Wniosek i uchwała wniosku p. Głębińskiego na wzmocnienie składu komisji administracyjnej.

Wybór komisyj, a mianowicie: administracyjnej, bankowej, budżetowej, drogowej, gminnej, gospodarstwa krajowego, górniczej, kolejowej, petycyjnej, podatkowej, prawniczej, przemysłowej, włości rentowych, sanitarnej, solnej, szkolnej i wodnej.

Wybór 4 sekretarzy.

Ogłoszenie wyniku wyborów.

Wybór komisji dyscyplinarnej.

Ogłoszenie wyniku wyboru do komisji dyscyplinarnej z kurii miejskiej, mniejszych i większych posiadłości.

Wniosek nagły p. Brunickiego o zapomogę dla gmin Czerlany i Artyszców z powodu pogorzeli. Uzasadnienie i załatwienie wniosku.

Ogłoszenie wyniku wyboru do komisji dyscyplinarnej z całego Sejmu.

Wniosek nagły p. Starucha o zapomogę dla gminy Olszanica z powodu pogorzeli. Załatwienie wniosku.

Wniosek p. M. Urbańskiego o utworzenie funduszu pożyczkowego na bezprocentowe pożyczki dla powiatów i gmin na zakładanie warsztatów dachówek cementowych.

Wniosek p. Merunowicza w sprawie odkupienia przez kraj domen i lasów państwowych.

Wniosek p. Tomaszewskiego w sprawie udzielania zaliczek na płace dla nauczycieli ludowych.

Wniosek p. Tomaszewskiego z projektem ustawy o poborze opłat od majątków podlegających należności ekwiwalentowej na rzecz funduszu szkolnego krajowego.

Wniosek p. Witosławskiego w sprawie zniesienia rampy kolejowej obok dworca kolei w Kołomyi.

Wniosek p. Witosławskiego w sprawie założenia seminarium nauczycielskiego żeńskiego w Kołomyi.

Ogłoszenie wyniku ukonstituowania się komisji górniczej, prawnej, podatkowej, przemysłowej, gospodarstwa krajowego, agrarnej, wodnej i solnej.

Porządek dzienny 3. posiedzenia.

(Początek posiedzenia o godzinie 11. minut 20. przed południem).

Przewodniczący. J. E. Marszałek krajowy Stanisław hr. Baderi.

Ze strony c. k. Rządu. C. k. Wiceprezydent Namiestnictwa Włodzimierz hr. Łoś, komisarz rządowy.

Sekretarze: Kazimierz Lubomirski, Stanisław Mycielski, Mieczysław Urbański, ks. Teodor Bohaczewski

Obecnych posów 130.

Marszałek: Sejm w komplecie — posiedzenie otwieram.

Protokół z 1-go posiedzenia złożony w Biurze marszałkowskim do przejrzenia.

Posłowi Skałkowskiemu udzieliłem urlopu na dni 3.

Członek Sejmu p. rektor Cybulski nadał pismo z prośbą o urlop na dni 10, z powodu czynności, połączonych z otwarciem roku szkolnego w uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie.

Kto się zgadza z udzieleniem tego urlopu, zechce rękę podnieść. (*Większość*). Urlop udzielony.

Proszę o odczytanie spisu petycji.

Sekretarz p. Urbański (*czyta*):

1. L. s. 87. Kostruba Piotr, nauczyciel ludowy w Jagielnicy starej p. p. Merunowicza o podwyższenie płacy — do kom. szkolnej.

2. L. s. 88. Rarogiewicz Katarzyna, wdowa po nauczycielu w Winnikach p. t. p. o

podwyższenie pensji wdowiej, lub o dar z łaski — do kom. szkolnej.

3. L. s. 89. Konowalec Marya, nauczycielka w Zaskowie, p. t. p. o policzenie 11 lat służby do emerytury — do kom. szkolnej.

4. L. s. 90. Mieszkańcy osady „Konopnica“ p. t. p. o nadanie prawa samostnej gminy — do komisji administracyjnej.

5. L. s. 91. Czyżewicz Maryan w Warszawie p. p. Wereszczyńskiego o stypendyum na kształcenie się w śpiewie — do kom. budżetowej.

6. L. s. 92. Jaworowska Anna, wdowa po nauczycielu w Korzelicach p. t. p. o podwyższenie pensji wdowiej — do kom. szkolnej.

7. L. s. 93. Karpińska Marya w Krakowie p. t. p. o subwencyę na dalsze kształcenie się w malarstwie — do kom. budżetowej.

8. L. s. 94. Towarzystwo ludoznawcze we Lwowie p. p. Kalinę o subwencyę na wydawnictwo „Ludu“ — do kom. budżetowej.

9. L. s. 95. Kocko Leon we Lwowie p. p. Głabińskiego o zapomogę na dalsze kształcenie się w śpiewie — do kom. budżetowej.

10. L. s. 96. Konwent OO. Franciszkanów w Krakowie p. p. S, Tarnowskiego o sub-

wencyę na restauracyę krużganka — do kom. budżetowej.

11. L. s. 97. Gmina Zagródki pow. Lwów p. p. Merunowicza o odpisanie podatków, względnie dodatków gminnych, tudzież o zapomogę na koszta administracyi gminnej — do kom. budżetowej.
12. L. s. 98. Strzelecka Zofia, wdowa po kupcu we Lwowie p. p. Wereszczyńskiego o zapomogę na założenie sklepiku z wiktuałami — do kom. budżetowej.
13. L. s. 99. Drozdowicz Walenty, ilustrator w Biurze Patronatu przez Wydział krajowy o veniam aetatis — do kom. petycyjnej.
14. L. s. 100. Demianowski Zygmunt, profesor szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie przez Wydział krajowy o policzenie 9 lat 1 miesiąca i 16 dni służby do emerytury — do komisji petycyjnej.
15. L. s. 101. Sapałaczyńska Leontyna, siostra ś. p. byłego rewidenta rachunkowego Wydziału krajowego p. p. Glidziuka o dar z łaski — do kom. budżetowej.
16. L. s. 102. Dołycki Adam we Lwowie, p. p. Głabińskiego o zapomogę na dalsze kształcenie się w muzyce — do kom. budżetowej.
17. L. s. 103. Merkel Jerzy, uczeń Akademii sztuk pięknych w Krakowie p. p. Loewensteina o zasiłek na dalsze kształcenie się w malarstwie — do kom. budżetowej.
18. L. s. 104. Szaraniewiczowa Anna, wdowa po profesorce uniwersytetu lwowskiego p. p. Korola o przyznanie rocznej stałej zapomogi — do kom. budżetowej.
19. L. s. 105. Mospaniuk Paweł, nauczyciel ludowy w Doroszowie p. t. p. o przyznanie 3 dodatków pięcioletnich — do kom. szkolnej.
20. L. s. 106. Towarzystwo PP. Ekonomek w Tarnopolu p. p. E. Michałowskiego o zasiłek na cele Ochronki — do kom. budżetowej.
21. L. s. 107. Polskie Towarz. gimn. „Sokół“ w Tarnopolu p. t. p. o subwencyę — do kom. budżetowej.
22. L. s. 108. Bazar krajowy Wandy Żurowskiej w Tarnopolu p. t. p. o pożyczkę z funduszu krajowego — do kom. budżetowej.
23. L. s. 109. Kuczericzka Jan, nauczyciel w Hładkach p. t. p. o przyznanie dodatku pięcioletniego — do kom. szkolnej.
24. L. s. 110. Żurowska Felicja, przełożona „Zakładu dla opuszczonej dziatwy“ w Krakowie p. p. Milewskiego o subwencyę — do kom. budżetowej.
25. L. s. 112. Towarzystwo rolnicze okręgowe w Jaśle, p. p. Trzecieckiego o subwencyę na poparcie rozwoju sadownictwa i warzywnictwa — do kom. gospodarstwa krajowego.
26. L. s. 113. Horniakiewiczowa Marya, wdowa po nauczycielu ludowym w Lisuku, p. p. Tarnawskiego o podwyższenie pensyi wdowiej — do kom. szkolnej.
27. L. s. 114. Dyrdzińska Karolina, wdowa po nauczycielu ludowym w Przemyślu, p. t. p. o zapomogę — do komisji szkolnej.
28. L. s. 115. Weirich Karolina, wdowa po rządcy szpitala w Przemyślu, p. t. p. o podwyższenie pensyi wdowiej — do kom. budżetowej.
29. L. s. 116. Wydział powiatowy w Grybowie p. p. Huzę o podwyższenie zasiłku za naprawy dróg powiatowych i gminnych do wysokości 600.000 K. — do kom. drogowej.
30. L. s. 117. Ten sam p. t. p. o subwencyę na roboty drogowe i bezprocent. pożyczkę na zakupno paszy dla bydła — do kom. budżetowej.
31. L. s. 118. Ten sam p. t. p. o subwencyę na pokrycie 30% dodatku na regulacyę potoku „Siekierczanki“ — do kom. gospodarstwa krajowego.
32. L. s. 119. Siostry Nazaretanki w Krakowie p. p. Paszkowskiego o subwencyę na utrzymanie internatu kandydatek nauczycielskich — do kom. budżetowej.
33. L. s. 120. Ks. Kardynał Puzyna p. t. p. o zasiłek na bursę im. św. Jana Kantego w Krakowie — do kom. budżetowej.
34. L. s. 121. Zieliński Józef, emerytowany nauczyciel ludowy w Sassowie p. p. Witosławskiego o podwyższenie emerytury — do kom. szkolnej.
35. L. s. 122. Gering Julia, córka ś. p. konduktora dróg krajowych we Lwowie p. p. Brunickiego o zapomogę — do kom. budżetowej.
36. L. s. 123. Matkowska Jadwiga, wdowa po kasyerze fundacyi Baworowskiego p. t. p. o pensyę wdowią z funduszków fundacyjnych — do kom. petycyjnej.
37. L. s. 124. Wydział powiatowy w Limanowej p. p. Marsa o podwyższenie zasiłków dla powiatów na utrzymanie

- dróg powiatowych i gminnych — do kom. drogowej.
38. L. s. 125. Strońska Helena, córka po ś. p. aptekarzu szpitala św. Łazarza w Krakowie p. t. p. o zasiłek — do kom. budżetowej.
39. L. s. 126. Towarzystwo Zakładu bł. Kunegundy w Nowym Sączu p. p. Potoczka o subwencyę — do kom. budżetowej.
40. L. s. 127. Rada Towarzystwa gospodarskiego Oddziału sanocko-lisko-brzozowskiego w Sanoku p. p. Truskolaskiego o subwencyę na koszt administracji — do kom. budżetowej.
41. L. s. 128. Gmina Liszna, pow. Sanok p. t. p. o zniżenie prestacyi na płacę nauczyciela — do kom. budżetowej.
42. L. s. 129. Gmina Niebieszczany, pow. Sanok p. t. p. o przejęcie kosztów utrzymania w lwowskim Zakładzie nieuleczalnych Eleonory Cyganik na fundusz krajowy — do kom. budżetowej.
43. L. s. 130. Bursa im. Kopernika w Jarosławiu p. p. Jahła o subwencyę — do kom. budżetowej.
44. L. s. 131. Stowarzyszenie „Gwiazda“ w Jarosławiu p. t. p. o subwencyę — do kom. budżetowej.
45. L. s. 132. Gustowicz Michał, nauczyciel w Samborze p. p. Tomaszewskiego o przyznanie dodatku pięcioletniego — do kom. szkolnej.
46. L. s. 133. Komitet Domu Pracy na Kaźmierzu w Krakowie p. p. Laskowskiego o zapomogę — do kom. szkolnej.
47. L. s. 134. Szalay Jadwiga, wdowa po kierowniku n. szkoły rolniczej w Dublanach p. t. p. o podwyższenie pensyi wdowiej — do kom. szkolnej.
48. L. s. 135. Momut Wincenty, emer. nauczyciel w Śniatynie p. p. Moysę, o przyznanie drugiego dodatku pięcioletniego — do komisji szkolnej.
49. L. s. 136. Towarzystwo Dam Dobroczyńności w Śniatynie p. t. p. o zasiłek dla Ochronki S. S. Felicjanek — do komisji budżetowej.
50. L. s. 137. Dziaduch Jerzy, instruktor kraj. szkoły koszykarskiej w Dżurowie p. t. p. o przyznanie prawa do emerytury — do kom. petycyjnej.
51. L. s. 138. Kostańska Otylia, wdowa po nauczycielu lud. we Lwowie p. p. Głabińskiego o podwyższenie pensyi wdowiej — do kom. szkolnej.
52. L. s. 139. Wydział powiatowy w Zaleszczykach p. p. T. Cleńskiego o subwencyę na przeistoczenie męskiej szkoły na 3-klasową szkołę wydziałową — do kom. szkolnej.
53. L. s. 140. Zgromadzenie Służebniczek N. P. M. w Starejwsi p. p. Gorayskiego o subwencyę — do kom. budżetowej.
54. L. s. 141. Gmina Węglówka p. t. p. o zniesienie kolczyków świńskich — do kom. gospodarstwa krajowego.
55. L. s. 142. Charlewska Petronela, wdowa po organiście w Ustrobnej p. t. p. o zapomogę — do kom. budżetowej.
56. L. s. 143. Towarzystwo „Szkilna Pomoc“ w Śniatynie p. p. Mogilnickiego o zapomogę — do kom. budżetowej.
57. L. s. 144. Gmina Bukaczowce i okoliczne pow. Rohatyn p. t. p. o utworzenie okręgu sanitarnego w Bukaczowcach — do kom. sanitarnej.
58. L. s. 145. Orłowski Wiktor, emer. dyrektor szkoły w Pruchniku p. p. Czartoryskiego o przeniesienie go do drugiej lub trzeciej klasy płacy — do kom. szkolnej.
59. L. s. 146. Nauczyciele szkół podmiejskich Krakowskich p. p. Bohrzyńskiego o przeniesienie ich do I. klasy płac — do kom. szkolnej.
60. L. s. 147. Towarzystwo nauczycieli szkół wyższych we Lwowie p. t. p. o subwencyę na wydawnictwo czasopisma „Muzeum“ — do kom. budżetowej.
61. L. s. 148. Petycye gmin p. p. Stapińskiego o użycie przyznawanych gorzelniom bonifikacyi na budowę dróg, regulacyę rzek i t. p.: Siedliska, Długie, Baydy, Niepla, Dąbie, Szebnie, Brzyńska, Torosówka, Leżany, Przeszyty bór, Harkłowa, Wołowice, Machnówka, Glinik, Posada jaćmierska, Potok, Białobrzegi, Skołyszyn, Nowa wieś, Żeglce, Biesna, Iskrzynia, Białobrzegi, Jastrząbka, Białobrzegi, Mikołajowice, Róża, Dobieszyn, Czełuśnica, Łęki, Rzozów, Ujazd, Umieszcz, Roztoki, Sawa, Gruszów, Konstancówka, Chrzastówka, Zawoja, Dobrynin, Wzdów, Binarowa, Moderówka, Iwkowa, Niedźwiada, Międzybrodzie Lipnickie, Trześniów, Maszkienice, Szalowa, Bienkowice, Hańkówka, Sąsiadowice, Kobylanka i Rzozów — do kom. gospodarstwa krajowego.
62. L. s. 149. Petycye gmin p. t. p. o rozmaite ulgi z powodu kłęski posuchy: Szalowa, Zabawa, Wał-Ruda, Budryń, Wrocanka, Lipnica górna, Nowa wieś, Żeglce, Leśniówka, Jareniówka, Paszczy-

- na, Suchodół, Wydmy, Rzozów, Podniebyle, Wola radłowska, Białobrzegi, Staromieście, Białobrzegi, Kłębów, Krościenko, Zabawa, Długie, Tuszyňa, Wola radłowska, Kolanów, Leżany, Brzyńska, Wał-Ruda, Świdrówka, Posada jaćmierska i Leżany — do kom. budżetowej.
63. L. s. 154. Towarzystwo przyjaciół muzyki w Tarnopolu p. p. E. Michałowskiego o subwencyę — do kom. budżetowej.
64. L. s. 155. Kaniak Józef we Lwowie p. p. Wereszczynskiego o zasiłek na dalsze kształcenie się w malarstwie — do kom. budżetowej.
65. L. s. 156. Leszczyńska Julianna, wdowa po nauczycielu w Demianowie p. p. Kl. Dzieduszyckiego o przyznanie pensyi wdowiej — do kom. szkolnej.
66. L. s. 157. Flakowiczówna Helena w Krakowie p. p. Trzecieckiego o stypendyum na kształcenie się w sztuce stosowanej — do kom. budżetowej.
67. L. s. 158. Gmina m. Sokala p. p. Wincentego Kraińskiego o odpisanie dodatków krajowych od wymierzonego podatku zarobkowego wydzierżawionej propinacyi za 5 lat wstecz — do kom. podatkowej.
68. L. s. 159. Gmina Pałuszyce pow. Dąbrowa p. p. Wilczkiewicz o zapomogę z powodu klęski posuchy — do kom. budżetowej.
- Marszałek.** Do tej petycyi zażądał głosu p. ks. Wilczkiewicz. Udzielam głosu.
- P. ks. **Wilczkiewicz.** Wys. Sejmie! Gmina Pałuszyce, w powiecie dąbrowskim, należy do najbiedniejszych gmin tego powiatu, posiadając grunta piaszczyste, po największej części na lotnym piasku. Gmina ta została w ostatnich dwóch latach nawiedzona dwukrotnie klęskami elementarnymi. W roku zeszłym woda wylała i zniszczyła produkta rolne, a w obecnym roku przysłała posucha i doszczętnie zasiewy zniszczyła. Wobec tego gmina Pałuszyce jest w położeniu bardzo przykrem, a nawet wyjątkowym; czeka ją nędza, jeżeli Wys. Sejm nie przyjdzie jej w pomoc w jakiegokolwiek formie. Pozwalam więc sobie prosić o udzielenie tej pomocy w tem przekonaniu, że grozdla Pałuszyce będzie jałmużną, daną najbiedniejszym i najbardziej potrzebującym.
- Marszałek.** Proszę o odczytanie dalszego spisu petycyj.
69. L. s. 160. Swoszowska Florentyna, wdowa po nauczycielu ludowym w Sanoku
- p. p. Trzecieckiego o podwyższenie pensyi wdowiej — do komisji szkolnej.
70. L. s. 161. Bojniewiczówna Marya, nauczycielka szkoły żeńskiej w Krośnie p. t. p. o policzenie 4 lat służby do emerytury — do komisji szkolnej.
71. L. s. 162. Towarzystwo Weteranów z r. 1830/31 w Krakowie p. p. Męcinińskiego o subwencyę — do komisji budżetowej.
72. L. s. 163. Mieszkańcy gminy Pstrągowej pow. Rzeszów p. p. St. Jędrzejowicza o subwencyę na budowę drogi — do komisji drogowej.
73. L. s. 164. Wydział powiatowy w Starym Samborze p. p. Agopsowicza o zmianę ustawy wodnej z 14/3 1875 — do komisji wodnej.
74. L. s. 165. Godlewski Apolinary emeryt naucz. w Grębowie p. p. Z. Tarnowskiego o dodatek na wychowanie dzieci — do komisji szkolnej.
- Marszałek.** Proszę o odczytanie wniosków wczoraj do łaski marszałkowskiej złożonych.
- Sekretarz p. Urbański (czyta):**
- Wniosek
- posła Dra Głabińskiego i tow. w sprawie uregulowania dostaw publicznych.
- Wysoki Sejm raczy uchwalić:
- Sejm wzywa Wys. c. k. Rząd i Wydział krajowy, aby jaknajrychlej wydały w swoich zakresach działania ogólne normy o rozdawnictwie dostaw i robót publicznych, zapewniające pierwszeństwo producentom miejscowym i krajowym, oraz wykluczające niełojalne oferty, wnoszone poniżej własnych kosztów ze strony przedsiębiorstw skartelowanych.
- Wnioskodawca:
Głabiński w. r.
- Albin Rayski, Maryewski, Maiss, Jabłoński, Buynowski, Fruchtman, Michalski, Merunowicz, Rutowski, Lipiński, Jahl, Loewenstein, Tarnawski, Kollischer, Wiśniewski.
- Marszałek.** Pierwsze czytanie tego wniosku umieszczę na porządku dziennym jednego z najbliższych posiedzeń.

Proszę o odczytanie wniosku drugiego.

Sekretarz p. Urbański *(czyta)*:

Wniosek

posła Dra Głębińskiego i tow. w sprawie powołania odpowiedniej liczby urzędników obznajomionych dokładnie z językiem polskim, stosunkami i potrzebami kraju, do wszystkich ministerstw, urzędów i trybunałów centralnych.

Z uwagi na to,

że w ministerstwach, urzędach i trybunałach centralnych jest zbyt mała ilość urzędników obznajomionych dokładnie z językiem polskim, ze stosunkami i potrzebami naszego kraju,

że w niektórych ministerstwach, zwłaszcza na stanowisku referentów spraw galicyjskich, nie ma wcale takich urzędników, a w ministerstwie handlu w dziale pocztowym nie ma wogóle ani jednego urzędnika z naszego kraju,

że z tego powodu cierpią interesy naszego kraju, a nasi urzędnicy w kraju są zbyt obciążeni opracowywaniem sprawozdań i wyciągów z aktów w języku niemieckim,

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm wzywa Wys. c. k. Rząd, aby do wszystkich ministerstw, urzędów i trybunałów centralnych powołał odpowiednią do liczby spraw galicyjskich ilość urzędników i referentów, obznajomionych dokładnie z językiem polskim, ze stosunkami i potrzebami naszego kraju.

Wnioskodawca:
Głębiński w. r.

Rayski, Merunowicz, Wiśniewski, Rutowski, Maryewski, Maiss, Jahl, Lipiński, Loewenstein, Jabłoński, Tarnawski, Fruchtmann, Buynowski, Michalski, Kollischer.

Marszałek. Wniosek ten w pierwszym czytaniu umieszczę również na porządku dziennym jednego z najbliższych posiedzeń.

Proszę o odczytanie dalszych wniosków.

Sekretarz p. ks. Bohaczewski *(czyta)*:

Wnesenie

Wysokij Sojm zwołył uchwałyty ślidu juczyj

Zakon

z dnia zminiajuczysz postanowy §. 47. krajewoho zakona wodnoho z 14. marta 1875 cz. 38 W. z. kr.

Art. I.

Postanowienia §. 47 krajewoho zakona wodnoho z 14. marta 1875 cz. 38. W. z. kr. tratiat' w doteperisznim swojim zmisti syłu obowiazujuczsz i majut' na buducze obowiazuwaty w zmisti ślidujuczszim:

§. 47.

Hrunt zyskanyj w naślidok budow regulacyjnych z terenu wod stanowlaczocho dobro publiczne prypadaje tym, szczo ponosiat' koszta predprijemstwa — musyt' buty odnak widstupljenyj własytelam prymeżnych gruntiw na ich żadanie za zworotom wartosty, pry czym maje predprijemstwo prawo, koły interes ubezpečenja berehiw wymahaje widpowidnoho zakulturowania za potruczeniem wartosty seho obowiazku wid wartosty gruntu — na nabuwajuczsoho i ubezpeczyty sej obowiazok na widstupljenim hrunti.

Widsypy powstajuczsi w naślidok budow regulacyjnych na rikach ne stanowlaczych dobra publicznoho prypadajut' na własnist' własyteliw prymeżnych gruntiw po mysły postanow §§. 407—412 z. cz.

Ołesnyckij
wneskodatel.

Ostapczuk, Korol, Stapiński, Huryk, Włodek, Zardecki, Ochrymowycz, Mohylnyckij, Staruch, Effynowycz, Krempa, Mazykewycz, Bohaczewskij, Barabasz.

Wnesenie

Wysokij Sojm zwołył' uchwałyty:

a) zakon zminiajuczysz postanowy §§. 3. i 12. statuta krajewoho pid A). zaluczenyj;

b) ordynacyju wyborczu sojmowu pid B). załuczenu.

Olesnyckyj
wneskodatel.

Mazykewycz, Korol, Huryk, Bohaczewskyj, Effynowycz, Barabasz, Ostapczuk, Mohylnyckyj, Stapiński, Staruch, Krem-pa, Włodek, Ochrymowycz, Żardecki.

Zakon

z dnia zminiujucejzj postanowy §§. 3. i 12. statuta Krajewoho Korołestwa Hałyczyny i Wołodymyryi razom z Welykym Kniażestwom Krakiewskym — ohołoszenoho jako pryłoha II. patentu z 26. lutoho 1861. Cz. 20. W. z. d.

Art. I.

Postanowy §§. 3. i 12. statuta krajewoho Korołestwa Hałyczyny i Wołodymyryi razom z Welykym Kniażestwom Krakiewskym ohołoszenoho jako pryłoha II. patentu z 26. lutoho 1861. Cz. 20. W. z. d. tratiat w doteperisznim swoim zmisti syłu obowiazujuczju i majut na buducze obowiazuwaty w zmisti ślidujuczjim:

§. 3.

Sojm składajeś zi sto wisimdesiat człeniw — a imenno:

a) Archiepyskopiw hreko-rymsko i wirmeńsko katolyckoho u Lwowi, r. kat. Kniazia epyskopa w Krakowi, hr. kat. epyskopiw w Peremyszły i Stanisławowi, rym. kat. epyskopiw w Peremyszły i Tarnowi. W słuczaju oporożnjenja miść epyskopa abo archiepyskopa jest człenom Sojmu administrator diecezyi;

b) rektorij Uniwersytetu u Lwowi i Krakowi i szkoły Politechnicznoi u Lwowi;

w) prezesa Akademii nauk w Krakowi;

h) zi sto szістьdesiat wisim wybranych posliw a imenno:

I. Sorok czotyroch posliw z kuryi bilszoi posiłosty gruntowoji;

II. Dwajciat wiśmoch posliw z kuryi mist;

III. Troch posliw z kuryi pałat torhowelnych i promysłowych;

IV. Simdesiaty wiśwoch posliw z kuryi hromad selskych;

V. Piatnajciaty posliw z kuryi zahalnoji.

§. 12.

Odnoho człena Wydiłu krajewoho wybyrajut posły wybrani z kuryi bilszoi posiłosty hruntowoji; odnoho posły wybrani z mist i pałat torhowelnych i promysłowych; odnoho posły wybrani z hromad selskych, a odnoho posły wybrani z kuryi zahalnoji — wsich z pomiz człeniw Sojmu.

Proczych dwoch człeniw Wydiłu krajewoho wybyraje ciłyj Sojm z pomiz sebe. Koždyj z tych wyboriw nastupaje absolutnoju bilszosteju hołosiw. Koły taka bilszist ne dajeś pry perszim i druhim wybori osiahnuty, to należyt perewesty tisnijszj wybir miż tymy dwoma kandydatamy, kotri pry druhim hołosowanju oderżały najbilsze hołosiw. W słuczaju riwnosty hołosiw riszaje žereb.

Art. II.

Zakon sej maje uwijty w żytie z chwyłuju rozpyśania najblyższych zahalnych wyboriw sojmowych.

Sojmowa ordynacyja wyborcza dla Korołestwa Hałyczyny i Wołodymyryi razom z Welykym Kniażestwom Krakiewskym.

Zakon z dnia

Art. I.

Ordynacyja wyborcza sojmowa dla Korołestwa Hałyczyny i Wołodymyryi razom z Welykym Kniażestwom Krakiewskym ohołoszena jako pryłoha II. patentu z 26. lutoho 1861. Cz. 20. W. z. d. tratyt w doteperisznim swoim zmisti syłu obowiazujuczju i maje na buducze obowiazuwaty w zmisti ślidujuczjim:

I. Okruhy i miścia wyborczji.

§. 1.

Dla wyboru posliw z kuryi bilszych posiłostej hruntowych stanowlat okruhy wyborczji ślidujuczji hrupy powitiw:

1) Krakiw, Brzesko, Wełyczka, Boch-

nia, Pidgórze, Chrzanów, Wadowyci, Biła, Mysłenyci, Żywiec z miejscem wyboru Kraków i z czystym szóstym posłów;

2) Bereżany, Bibrka, Pidhajci, Peremyszlan Rohatyn z miejscem wyboru Bereżany i z czystym trzecim posłów;

3) Czortków, Zaliszczyki, Borszczów, Husiatyn z miejscem wyboru Czortków i z czystym trzecim posłów;

4) Peremysz, Jarosław, Jaworów, Mostyska z miejscem wyboru Peremysz i z czystym trzecim posłów;

5) Sambir, Drohobycz, Rudki, Staruj Sambir, Turka, z miejscem wyboru Sambir i z czystym trzecim posłów;

6) Sianok, Dobromil, Bereżów, Lisko, Korosno z miejscem wyboru Sianok i z czystym trzecim posłów;

7) Ternopil, Skalat, Terebowla, Zbaraż z miejscem wyboru Ternopil i z czystym trzecim posłów;

8) Tarnów, Dombrowa, Mielec, Kolbuszowa, Ropczyce, Pilzno, Jasło z miejscem wyboru Tarnów i z czystym trzecim posłów;

9) Żółcisz, Brody, Kaminka z miejscem wyboru Żółcisz i z czystym trzecim posłów;

10) Żókwka, Sokal, Rawa, Tiszaniec z miejscem wyboru Żókwka i z czystym trzecim posłów;

11) Kołomyja, Horodenka, Kosiów, Peczeniżyn, Śniatyn z miejscem wyboru Kołomyja i z czystym drugim posłów;

12) Riaszów, Łańcut, Nisko, Przeworsk, Strzyżów, Tarnobrzeg z miejscem wyboru Riaszów i z czystym drugim posłów;

13) Nowy Sącz, Nowy Torh, Limanowa, Hrybiów, Horłyci z miejscem wyboru Nowy Sącz i z czystym drugim posłów;

14) Stanisławów, Bohorodczany, Buczacz, Towmacz, Nadwirna z miejscem wyboru Stanisławów i z czystym drugim posłów;

15) Stryj, Dołyńca, Kałusz, Żydaczów z miejscem wyboru Stryj i z czystym drugim posłów;

16) Lwów, Horodok z miejscem wyboru Lwów i jednym posłem.

Wsi w odnim okruzii uprawnieni do wyboru posła wyborci stanowią odno jedno wyborcze.

§. 2.

Dla wyboru posłów z miejsc stanowią okruhy wyborczy śludujący miejsca, względnie grupy miejsc;

1. Biła, 2. Brody, 3. Drohobycz, 4. Jarosław, 5. Kołomyja, 6. Kraków, 7. Lwów, 8. Nowy Sącz, 9. Peremysz, 10. Riaszów, 11. Sambir, 12. Stanisławów, 13. Stryj, 14. Tarnopol, 15. Tarnów, 16. Bereżany i Żółcisz, 17. Bochnia i Wadowyci, 18. Horłyci i Jasło, 19. Sianok i Korosno, 20. Podgórze i Węlcza.

Kożde z nawedenych miejsc jest dla siebie miejscem wyboru.

W okruzii wyborczim 16. jest hołownym miejscem wyboru Żółcisz, w 17. Bochnia, w 18. Jasło, w 19. Sianok, w 20. Podgórze.

§. 3.

Lwów wybiera szóst, Kraków czterech, a proci w §. 2. wyczesłeni okruhy wyborczy miejsc po odnomu posłowy. Wsi uprawnieni do wyboru posła z odno jedno miejsca stanowią odno jedno wyborcze.

§. 4.

Pałaty torhowelni i promysłowi u Lwowie, Krakowie i Brodach, wybraty mająt po odnomu posłowy. Człeny i zastupnyki kożdoi pałaty tworiat odno jedno wyborcze.

§. 5.

Kożdyj z 78 powitiw politycznych kraju w swoich hrancyiach terytoryjalnych stanowią osobnyj okruh wyborczy dla wyboru posłów z selskich hromad.

§. 6.

W okruhach wyborczych hromad selskich jest miejscem wyborczim kożda miejscowist stanowiąca hromadu, kożda piśła poślidnoho spysu ludnocy czysty bilsze jak 250 mieszkańców. Z miejscowostej toho samoho powitu czysłacych 250, abo mense mieszkańców, położonych pobocz siebie w tym samym okruzii wyborczim, mająt utworitys zbirni miejsca wyborczy. Zbirni miejsca wyborczy oznaczyty mają namistnyk w porozumieniu z Wydiłom krajowym — dorohoju rozporządzenia. Odno zbirne miejsce wyborcze ne może obnymaty hromady, względnie miejscowisty

z ludnostej razom wysse tysiacza meszkańciw. Hołownym miscem wyborczym kożdoho okruha wyborczoho hromad selskich jest osidok politycznoji własty powitowoji.

§. 7.

Kożdyj z okruhiw wyborczych w §. 5. wyczyslenych, maje wybraty odnoho posła. Wyborci zi wsich hromad okruha wyborczoho (z wymkoju z tych mist, kotri pišla §. 2. wybrajūt sami okremo posła) stanowlat odno tiło wyborcze.

§. 8.

Dla wyboru posliw z zahalnoji kuryji wyborczoji stanowlat okruhy ślidujuci hrupy powitiw :

1. Lwiw z hołownym miscem wyboru Lwiw;

2. Krakiw, Pidgorze z hołownym miscem wyboru Krakiw;

3. Wadowyczi, Biała Chrzaniw, Żyweć, Myslenyczi, Welyczka z hołownym miscem wyboru Wadowyczi;

4. Nowyj Soncz, Łymanowa, Nowyj Torh, Hrybiw, Horlyci z hołownym miscem wyboru Nowyj Soncz;

5. Tarniw, Brzesko, Bochnia, Dombrowa, Mielec, Pilzno z hołownym miscem wyboru Tarniw;

6. Riasziw, Ropczyci, Stryżiw, Kolbuszowa, Tarnobrzeg, Nisko z hołownym miscem wyboru Riasziw;

7. Sianik, Korosno, Jasło, Bereziw, Dobromil, Lisko z hołownym miscem wyboru Sianik;

8. Jarosław, Łańcut, Przeworsk, Tiszaniw, Mostyska, Jaworiw, Horodok z hołownym miscem wyboru Jarosław;

9. Peremyszł, Sambir, Starij Sambir, Drohobycz, Turka z hołownym miscem wyboru Peremyszł;

10. Stryj, Żydacziw, Dołyna, Kałusz Bibrka, Rudky z hołownym miscem wyboru Stryj;

11. Brody, Kaminka, Żowkwa, Rawa, Sokal, z hołownym miscem wyboru Brody;

12. Ternopil, Zbaraż, Zołocziw, Peremyszłany, Bereżany, z hołownym miscem wyboru Ternopil;

13. Stanisławiw, Rohatyn, Pidhajci Buczacz, Towmacz, Bohorodzany z hołownym miscem wyboriw Stanisławiw;

14. Borszcziw, Zaliszczyky, Czortkiw Husiatyn, Torebowła, Skałat z hołownym miscem wyboru Borszcziw;

15. Kołomyja, Peczenizyn, Nadwirna Kossiw, Śuiatyn, Horodnka z hołownym miscem wyboru Kołomyja.

§. 9.

W okruhach wyborczych zahalnoji kuryji wyborczoji jest miscem wyboru kożda miscewist stanowlacza hromady, kotra pišla poślidnoho spysu ludnocy czysłyt bilsze jak 500 meszkańciw. Z miscewostej czyślaczych 500 abo mensze meszkańciw położonych pobicz sebe w tim samym okruzi wyborczim na terytoryi toho samoho powitu sudowoho majūt buty utworeni zbirni misca wyborczy. Zbirni misca wyborczy oznaczyty maje Namistnyk w porožuniniu z Wydiłom krajowym dorohoju rozporiadzenia.

Odno zbirne misce wyborcze ne może obnymaty hromady, wzhladno miscewosty z ludnostej wysse 3.000 meszkańciw.

§. 10.

Kożdyj z okruhiw wyborczych w §-fi 8. wyczyslenych maje wybraty odnoho posła.

Wyborci zi wsich hromad odnoho okruha wyborczoho stanowlat odno tiło wyborcze.

II. O prawi aktywnoho i pasywnoho wyboru.

§. 11.

Pownolitni awstrijski obyvateli posiadajuci taki dobra tabularni, wid kotrych opłacujūt riczo szczo najmensze 200 koron podatkiw derżawnych realnych, weberajūt sami bezposeredno posliw na Sojm kuryji bilszych posłostej gruntowych. Prawo wybraty posła prysłuhuje i newłasnowilnym posidaczam dibr tabularnych; hołosujūt w ich imeny prawni ich zastupnyky (opikun, kurator) abo pownowlastnyky sych. Za žinku wykonuje prawo jeji czołowik, kotryj z neju żyje, za inszi żeśszczyny własnowilni — ich pownomocznyk.

Jesły czołowik i žinka intabulowani za wspiwłastyteliw dobra tabularnoho, to prawo se prysłuhuje czołowikowy.

§. 12.

Koły tabularni dobra do wyboru posła uprawniajuczi, je w wspilnim posidaniu kilkoch posidacziw, to łysz toj z pomiż nych maje prawo wybyraty posła, koho wsi wspilnyki do toho upoważniat.

Jesły chtoś posidaje dwa abo try tabularni dobra, wid kotrych riczni podatky realni wziati wynosiat 200 koron, to posidanie tych dibr takož uprawniaje do wybirania posła z kuriji bilszych posilostej.

§. 13.

Jesły dobra tabularni, uprawniajuczi do wyboru posła z bilszych posilostej sut' w posidaniu jakojs korporacyi abo towarystwa, to prawo wyboru maje wykonuwaty taja osoba, kotra piśla prawnych postanow, abo statutiw towarystwa przedstawiaje na zwerch totu korporacyju czy towarystwo.

Hromady posidajuczi taki dobra tabularni majut wykonuwaty prawa wyboru czerez swoju zwerchnist

§. 14.

Posiww z mist, wyczyslonych w §. 2. i z hromad selskich zhadanych w §. 5. seho zakona majut wybyraty bezposeredno wsi ti cżeny mužeskoho poła, kotri:

1) w mistach w §. 2. wyczestonych uprawnieni sut do wyboru reprezentacyi hromadskoj, abo wid piw roku platiat szczo najmensze desiat' koron bezposerednych podatkiw derżawnych, a ne zachodiat szczo do nych wproczim przyczyny wykluczajuczi wid aktywnoho wyboru reprezentacyi hromadskojii.

2) w hromadach selskich w §. 5. zhadanych stanowlat perszi dwi tretyny wsich cżeniw hromady do wyboru rady hromadskoj uprawnonych a piśla wysoty opłaczuwanych riczno bezposerednych podatkiw derżawnych ugrupowanych, dalsze wsi ti cżeny hromady, kotri wid piw roku platiat szczo najmensze desiat' koron bezposerednych podatkiw derżawnych, a szczo do kotrych przyczyny wykluczajuczi wid aktywnoho wyboru reprezentacyi hromadskoj ne zachodiat, a w kińcy wsi ti cżeny hromady, kotrym służył' prawo aktywnoho wyboru reprezentacyi hromadskoj bez ohladu na wysotu opłaczuwanych podatkiw.

Koły kilkoch uprawnonych opłaczuje taki sami podatky, starszyj wikom poperedżaje mołodsoho.

§. 15.

Osoby, szczo do kotrych zachodiat wsi w §-fi 14. predwydżeni usłowia aktywnoho prawa wyboru w odnim z okruhiw wyborczych mist abo hromad selskich, ne możut w tych okruhach wykonuwaty seho prawa, nakoły służył' im prawo aktywnoho wyboru w kuriji bilszych posilostej.

Osoby majuczi wsi ti u łowia aktywnoho wyboru w odnim z okruhiw wyborczych hromad selskich ne możut w tim okruzi wykonuwaty seho prawa nakoły służył' im prawo aktywnoho wyboru w kotrim bud okruzi wyborczim mist.

§. 16.

Do wyboru posiww z zabalnoji kuriji, wyborczoji zhadanych w §. 8. seho zakona, jest' uprawnenyj koždyj własnowilnyj horožanyw derżawy ukinczywszyj 24-tyj rik żytia, szczo do kotroho ne zajszly przyczyny powodujujuczi piśla obowiazujuczoho zakona hromadskoho utratu prawa aktywnoho wyboru reprezentacyi hromadskoj, a to w tij hromadi, w kotrij w dniu rozpyśania wyboru jest szczo najmensze szist misiaciw zameszkałyj. Wykluczeni odnak wid prawa aktywnoho wyboru w tij kuriji sut' wsi ti osoby, kotrym po mysły §§. 11. i 14. seho zakona przysłuhuje prawo aktywnoho wyboru w kurijach bilszych posilostej, mist abo hromad selskich.

§. 17.

Koždyj wyborec może swoje prawo wyboru wykonuwaty łysze w odnim okruzi wyborczim i w zasadi łysz osobysto.

Wyimkowo możut wyborci z kuriji bilszych posilostej wykonuwaty swoje prawo hołosowania czerez pownomocznyka; toj musyt' w tij samij klasi wyborciw maty prawo wybirania i może zastupaty łysze odnoho wyborcia.

Uprawnieni do wyboru w kuriji bilszych posilostej majuczi dobra w bilsze niż w odnim okruzi położeni, majut wykonuwaty swoje prawo wyborcze w tim okruzi, de leżat' ich najbilsze opodatkwani dobra. Uprawnieni do wy-

boru z kuryji wyborczych mist, hromad selskich abo z kuryji zahalnoji, jesły sut czenamy kilkoch hromad, możut wykonuwały prawo wyborcze łysze w tij hromadi, de majut zwyczajne swoje zamieszkanie.

§. 18.

Na posła sojmowoho może buty wybranyj koždyj, chto:

- a) jest' awstrijskym obywatelom;
- g) maje 30 lit;
- w) znachodyt' šia w pownim używaniu wsich praw horożańskich;
- h) maje pišla popередnych postanow seho zakona prawo wybraty posła sojmowoho w kotrij bud' kuryji wyborczij.

§. 19.

Wid prawa wybrania i wybralnosty wykluczeni sut' toti osoby, kotri zasudzeni zistaly sudowym wyrokom za jakyjnebud' zloczyn, abo za prostupok kradeży, sprnewirenia, udiłu w nych, obmaństwa, abo za prowynu bankrotstwa (§§. 460, 461, 463, 464 i 486 zakona karnoho).

Toj naślidok zasudu karnoho maje ustupyty szczo do zloczyniw wyczyslenych w §. 6. pid czysłamy 1 do 10 zakona z 15. llistopada 1867 (Cz. 131. W. z d.) z kincem kary, w inszychże wypadkach po upływi piaty lit., a szczo do prostupkiw i prowyn wyssze nawedenych po upływi trech lit, rachujuczy wid ukinczenia kary.

Osoby popawshi w konkurs abo załahodżujuczy swoje bankrotstwo dobrowilnoju zahodoju z wirytelamy pry spiwudili sudu, ne możut buty wybrani na posła do Sojmu, jak dowho trewaje rozprawa konkursowa abo zahodowa.

III. Pro rozpysanie i pryhotowanie wyboriw.

§. 20.

Do perewedenia wyboriw zawzywaje Namistnyk, ohołoszujuczy deń, w kotrim majut sia widbuty wybory posłiw sojmowych w miściah wyborczych, pryznaczonych seju ordynacyjeju wyborczoju.

Deń wyboriw maje sia ustanowity, szczo by moż buło porobyty wsi potribni pryhotowlenia.

§. 21.

Zahalni wybory na Sojm majut sia w toj sposib rozpysuwaty, szczo by wy-

byrano najpersze posłiw z kuryji zahalnoji, opišla z kuryji selskich hromad, mist ta pałat torhowelnych i promysłowych, a w kincy z kuryji bilszych posłostyj, ta szczo by wybory z kożdoy z powyszych kuryj widbutyły po ciłim kraju na ondim dny.

§. 22.

Rozpysanie zahalnych wyboriw maje sia ohołosyty w gazetach krajowych, a takoż opowistkamy po wsich hromadach kraju.

Rozpysanie poodynokych wyboriw maje sia ohołosyty szczo do kuryj wyborczoji z bilszych posłostyj i pałat torhowelnych i promysłowych gazetamy krajowymy, a szczo do kuryj wyborczych mist, selskich hromad i kuryji zahalnoji opowistkamy po wsich hromadach, należących do dotycznego okruha wyborczoho.

Miż dnem ohołoszenia wyboriw, a dnem wyboru z kurji zahalnoji musyt upłynuty czas szczo najmensze szesty tyždniw.

§. 23.

Wsich uprawnnych do wyboru, kotri pišla seji ordynacyi tworiat odno tiło wyborcze z wyimkoju uprawnnych do wyboru w pałatach torhowelnych i promysłowych, spysuje sia w odnu okremu listu.

Listu wyborciw każdoho tiła wyborczoho maje w ewidencyi uderżuwaty włašt' pokłykana do ułożenia jeji i maje jeji wyhotowyty w dwoch prymirnykach.

§. 24.

Listy wyborciw dla tiła wyborczoho bilszych posłostyj maje układaty Namistnyk okruhomy i ohołosyty w gazetach krajowych, naznaczujuczy wid dnia ohołoszenia 14-dnewyj reczyneć do reklamacyi.

Po reczynicy tim wneseni reklamacyi maje sia jako spizneni widkynuty.

§. 25.

Namistnyk maje riszaty, czy reklamacyi wneseni szczo do wtiahniania w listu wyborciw osib neuprawnnych abo na widworot, szczo do opuszczenia uprawnnych do wybrania, sut uzasadnieni abo ni; jemu prysłuhuje takoż prawo až do dnia wyboriw uradowo po-

prawity listu wyborciw bilszych posiłostyj.

§. 26.

Jak skoro tilko lista wyborciw tila wyborczoho bilszych posiłostyj bude poprawlena czerez riszenie reklamacyj w prypysanim reczynicy wnesenych, maje Namistnyk peresłaty wytiah z toji listy i z toho spysu do dotyczynych Starostw. Tijiž majut wyhotowyty dla wyborciw karty legitymacyjni t. j. pyśma, w kotrych maje buty napysane imia i prozwyższe wyborcia, misce, deń i czas wyboru, kotre to pyśmo uprawniaje do uczasty w wyborach.

Karty legitymacyjni doruczaje sia wyborciam bilszych posiłostyj, a jesly chto ne meszkaje w kraju wzywaje sia jeho poseredstwom krajewych uradowych czasopysej, szczyby zhołosyw sia po niu.

§. 27.

Listu wyborciw z mist, wyczyslenych w §-fi 2-him ord. wybor. — jak takoz listu wyborciw z hromad selskych zhadanych w §. 5. ord. wybor. jak w kincy listu wyborciw z zahalnoi kuryi zhadanych w §. 8. ord. wyb. układaje w koźdim misti wzhladno w koźdij hromadi burmystr wzhladno naczalnyk hromady pry styślim zachowaniu postanowlen §§. 14. i 19. seji ordynacyi wyborczoi i wystawlaje w uradi hromadskim do perehladu najpiznijsze na 30 dniw pered wyborom posła, zarazom maje toje wystawlenie listy opowistyty w hromadi, a to tak czerez pryliudne ustne ohołoszenie, jak takoz prybytie pyśmennoji opowistky na budynku hromadskim i szczo najmenske w troch wydnych miścach w hromadi i oznaczyty wisim deń terminu do wnesenia reklamacyji, tak odnak szczyby miž poślidnym dnem seho terminu a dnem wyboru posła buło najmenske 14 dniw czasu.

W ohołoszeniu tim maje buty dokladno oznaczenyj lokal, w kotrim lista do perehladu jest wyložena, jak takoz maje buty podanym do zahalnoi widomosty, szczo listu perehladaty wilno koźdomu wyborcewy koźdoho dnia wid hodyny 9. rano do 6. po poľudny.

Listy wyborciw wilno koźdomu perehladaty i braty z nych sobi widpysy.

Reklamacyji protyw list wyborczych moźut wnosyty uprawnieni do wyboru w

dotycznim okruzi wyborczim z pryczyny pomiszczenia w listi do wyboru neuprawnnych, abo pomynienia do wyboru uprawnnych do ruk naczalnyka dotycznoi hromady.

Naczalnyk hromady obowiazanyj jest wneseni do ruk jeho reklamacyji w protiahu 24 hodyn predložyty Starostwu powitowomu, a w mistach z własnymy statutamy tomu organowy politycznomu, kotroho Namistnyk do riszenia reklamacyj wyznaczyt. Starostwo powitowe, wzhladno toj organ, obowiazanyj jest wneseni reklamacyji bezprowoľoczno poriszyty tak, szczyby riszenie wnosiaczomu reklamacyju w protiahu dniw troch wid predloženia jeho poklykanij do riszenia własny buło doruczene.

Protyw seho riszenia wilno reklamujczomu w protiahu troch dniw wid doruczenia wnesty widklyk czerez Starostwo powitowe, wzhladno politycznyj organ wydawszyj riszenie do Namistnyka kraju.

Namistnyk riszaje reklamacyji ostatoczno, tak odnak, szczyby pyśmenne jeho riszenie reklamujczomu pered dnem wyboru posła mohło buty doruczene.

§. 28.

Listy wyborczoi sprostowani w naślidok reklamacyji majut buty pryhotowani w dwoch prymirnykach. Oden prymirnyk predložyty maje Naczalnyk hromady Starostwu powitowomu, a w mistach z własnymy statutamy, organowy politycznomu do poriszenia reklamacyj, ustanowlenomu — a dryhyj prymirnyk zachowaje u sebe. Pry wyborach z kuryi zahalnoji majut naczalnyky tych hromad, kotri sut z druhymy hromadamy do odnoho zbirnoho miścia wyborczoho pryľuczeni, peresłaty listy wyborczoi zi swoich hromad naczalnykowy toji hromady, kotra jako zbirne misce wyborcze jest ustanowlena.

§. 29.

Na osnovi peredložonych list wyborczych maje Starostwo powitowe wystawty dla wyborciw zi wsich hromad swoho powitu karty legitymacyjni, w kotrij maje buty poklykane czysło poriadkowe listy wyborczoi, imia i nazwysko uprawnneho do wyboru, misce w kotrim wybir maje widbutyś i oznaczenie

czasu w kotrim hołosowanie rozpoczątyś i w kotrim skincytyś maje.

W mistach z własnymy statutamy obowiazana jest do wyhotowlenia kart legitymacyjnych zwerchnist hromady.

Karty legitymacyjni majut buty doruczeni každomu wyborcewy za własnoruczno potwierdženym recepisom najpiznijsze try dny pered dnem wyboru. Doruczenie może nastupyty czerez pocztu abo czerez zwerchnist hromady, w kotrij wyboreć maje swoje zamezskanie.

Riwnoczasno podast Starostwo powitowe, a w mistach z własnymy statuta my zwerchnist hromadska, do pryliudnoji widomosty, szczo koždyj wyboreć kotryjby z jakoji bud' pryczyny karty legitymacyjnoji ne oderżaw, może w protiahu pošlidnych dwóch dniw pered wyboramy oderżaty u tojż władsty duplikat karty legitymacyjnoji. Zhołoszujuczomu sia po takij duplikat wyborcewy obowiazana dotyczna włast tojż bezusłowno i bez jakoji bud' perezskody wydaty.

§. 30.

Riwnoczasno z kartamy legitymacyjnymy maje buty doruczona každomu wyborcewy karta do hołosowania zaozsmotrena peczatkoku Starostwa powitowoho, a w mistach z własnymy statutamy peczatkoku zwerchnosty hromadskoji z dodatkom umiszczonym na karti legitymacyjnij, szczo hołosy widdani na inszych takuju peczatkoku ne zaozsmotrenych kartach, budut uważatyś neważnymy. Szczo do sposobu doruczenia i wydawania duplikatiw kart do hołosowania obowiazujut postanowy §. 29. szczo do kart legitymacyjnych.

§. 31.

Dla wyboriw z každoho tiła wyborczoho ustanowlenyj bude zi storony c. k. Prawytelstwa komisar wyborczyj. Komisara wyborczoho ustanawlaty maje dla tił wyborczych z pałat torhowelnych i peremysłowych, jak takož z mist majuczych własnistatuta c. k. Namistnyk kraju, dla wsich inszych tił wyborczych naczalnyki powitowych włastej politycznych tych powitiw, w kotrych sut hołowni miščia wyborci. Ustano-

wlenie komisara wyborczoho podane bude do widomosty wyborciw najmensze na wisim dniw pered dnem wyboriw czerez pyśmenne opowiszczenie prybyte na zwycajnim miscy ohołoszeń c. k. Starostwa powitowoho — a kromi toho czerez ustne ohołoszenie pered rozpozczatiem samoho aktu wyborczoho. Uriad komisaria wyborczoho jest poczetnym uriadom horożańskym, wid pryniatia kotroho nihto, z wyjemkom nedajuczych usunutyś perezskod uchyłytyś ne može.

IV. Wybír pcsla sojmowoho.

§. 32.

Wyboramy z každoho tiła wyborczoho, z wyjemkom pałat torhowelnych i promysłowych uprawlaje w prysutnosty komisara wyborczoho komisija wyborcza, utworena z tohož tiła wyborczoho a składajuczja sia:

1. u každoho tiła wyborczoho z bilszych pošistostyj hruntowyj z trech członiw, wybranych uprawnenymy do wyboru i z dwóch imenowanych komisarem prawytelstwennym;

2. u každoho tiła wyborczoho mist w §. 2. wyczyslenych, z Naczalnyka hromady (burmistra) abo nym preznaczenoho zastupnyka i troch członiw rady hromadskoji nym pokłykanych i z troch członiw imenowanych komisarem wyborczym z pomeży uprawnenych wyborciw;

3. u každoho tiła wyborczoho selських hromad i kuryi zahalnoji z dwóch członiw imenowanych komisarem wyborczym, dwóch członiw pokłykanych naczalnykom hromady miščia wyboru z pomiž członiw rady hromadskoji i z troch członiw wybranych wyborciamy z tohož tiła wyborczoho.

§. 33.

Zložena w powysszyj sposib komisija wyborcza wyberaje z pomiž sebe absolutnoju bilzostejju hołosiw predsdatela; koły absolutna bilzist hołosiw osiahnuty ne dast' siat, oznaczuje osobu predsdatela komisar wyborczyj.

§. 34.

Karta legitymacyjna wydana wyborciam czerez Starostwo, nadaje im prawo wstupu do miščia wyboru i zastu-

paje zawizwanie do pojawienia sia w oznaczeniu czasi do hołosowania.

Z udareniem hodyny na kartach legitimacyjnych, jako poczatok aktu wyborczoho oznaczenoji, maje koždy wyborec wilnyj wstap do lokalu wyborczoho i ne moze buty z tohoz przed ukinieniem wyboru wydalenyj.

§. 35.

Lokal wyborczyj maje buty w toj sposib uładzenyj, szczo by wsi do hołosowania uprawnieni mohły buty pomiszczeni w odnij komnati i to tij samij, w kotrij uriaduje komisija wyborcza i komisar wyborczyj. Pid nijakym usłwiem ne moze misce uriadowania seji komisij i komisara buty jakymbud' sposobom wid miščia, de znachodiat' sia wyborci widokremłene, widdilene abo widhranyčzene. Stił, pry kotrim komisija i komisar uriaduje, maje buty ustawlenyj w seredyni lokalu wyborczoho tak, szczo by wsi wyborci mały zi wsich storin wilnyj do tohož dostup i wsi czynnasty komisiji mohły wsestononno kontrolowaty.

Jak dowho wybir ne zistane skinčenyj, musyt pry stoli znachodytyš bezprorywno szczo najmensze trech členiw komisiji.

§. 36.

W oznaczenyj deń i hodynu zacznut sia wybory w przyznaczenim misce bez wzhladu na czyšto ja ywszych sia členiw w toj sposib, szczo najpersze wybyraješ i ukonstytowuje sia w sposib w §. 32. oznaczenyj komisija wyborcza, kotrij peredana maje buty lista wyborcza i pryhotowani spisy hołosowania.

§. 37.

O skilko rozchodyt sia o členiw komisiji wybratyš majuczych, nastupyt' wybir ich czerez wsich w lokaly wyborczim prysutnych wyborciw do hołosowania uprawnnych dorohoju, ustnoho hołosowania. W cily perewedenia seho hołosowania ułożena bude komisija prowizoryczna, złożena z naczalnyka miscewoji hromady i odnoho člena rady hromadskoj nym poklykanoho i odnoho z pomiž prysutnych wyborciw komisarem wyborczym poklykanoho. Komisija taja widbere hołosy prysutnych wyborciw w toj sposib, szczo oden člen jeji widczytaje

imena wyborciw z listy wyborczoji, a dwa druhi zapysywyaty budut hołosy na členiw komisiji widdani. Rezultat wyboru seho ohołosyt komisar wyborczyj i sej czas po ohołoszeniu ustupyt komisija prowizoryczna, a misce jeji zajme komisya wyborcza.

Čłeny tojiž komisiji komisarem, abo naczalnykom hromady poklykatyš majuczzi, poklykani budut až po perewedeniu wyboru členiw majuczych sia wybraty.

Bezposeredno po złożeniu komisiji nastupyt' wybir predsdatela jeji.

§. 38.

Predsdatel komisiji wyborczoji maje zibranyj wyborciam predstavyty zmist §§. 18. i 19. ordynacyi wyborczoji szczo do prykmet, potribnych na posta, maje im pojasnyty sposib hołosowania i obczyšlenia hołosiw, a w kincy wizwaty, szczo by swoji hołosy widdawaly pišla swobidnoho pereswidenia bez wsiakych samoliubnych cilej, tak jak to uwažajut pišla swojeji najlipszoji widomosty i sowisty za najwidpowidnijsze dla zahalnoho dobra.

§. 39.

Jesly chto przed rozpoczatiem hołosowania pidnese zamity protywj kotryj bud osobi, do listy wyborciw wiahnenij, szczo ona ne uprawnena do wybyrania posta, bo u neji wid času ułożenia listy wyborciw widpała kotra z wymow prawa wyborczoho, to nad tym zamitom maje sejczas riszaty komisija wyborcza i to bez wsiakoho rekursu.

Bezposeredno przed rozpoczatiem hołosowania maje komisya wyborcza pereswidenyty sia, czy urna przyznaczena do skydania kartok z hołosamy je porożna.

§. 40.

Hołosowanie na posta rozpoczynaje sia tym, szczo najpersze widdajut swoji kartky do hołosowania členy komisiji wyborczoji o skilko majut prawo wybyraty.

Opišla pryklykuje oden člen komisiji wyborczoji do hołosowania wsich wyborciw w poriadku, jak ich imena spysani w listi wyborciw.

Wyborci kotri pryjšly na wybory wże po wykłykaniu ich imeny, musiat po widgeytaniu ciloji listy zhołosytyś u komisiji wyborczoji i widdaty swoji kartky do hołosowania.

§. 41.

Koždyj do hołosowania prykłykanyj wyboreć, okazujucy swoju kartu legitymacyjnu, maje widdaty komisiji kartku do hołosowania, w kotrij maje buty nazwana dokładno ta osoba, kotra maje zistaty postom sojmowym.

Jesly jake tiło wyborcze maje wybraty dwoch albo kilkoch postiw, maje koždyj wyboreć podaty stilky imen, kilka należyt wybraty postiw.

Koždyj wyboreć do urny wyborczoji prokłykanyj maje prawo žadaty pered widdaniem hołosu, szczo by dano jemu wilnu kartku do hołosowania pečateju uradowoju zaosmotrenu. W takim słuczaju obowiazanyj jest komisar wyborczyj, kotromu pered wyborom uriad politycznyj powitowyj, wzhladno w miastach z własnymy statutamy zwerchnist hromady, maje dostarczycy widpowidnyj prypas kartok do hołosowania — bezproweloczno daty oden prymirnyk karty do hołosowania žadajuczomu wyborcewy, bez ohladu na to, czy taka karta buła jemu wże pered tym doruczona, a predsdatel komisiji obowiazanyj jest daty semu wyborcewy korotkyj pratiah czasu i możnist szczo by, abo sam kartu w lokały wyborczim wypownyw, abo druhomu wyborcewy wypownyty jeji poruczzyw.

§. 42.

Jesly pry hołosowania zajde jaka nepewnist szczo do tożsamosty wyborcia, to nad tym riszaje sej czas bez rekursu komisija wyborcza.

§. 43.

Imia koždyho wyborcia widdawszoho hołos, maje komisija wyborcza wtiahnuty do spysu hołosowania w dwoch prymirnykach, westyś majuczoho. Naważnymy sut ti hołosy wyborciw, kotriby widdano pid jakojuś wyminkoju abo z jakymś przykazom dla pošla majuczoho sia wybraty.

O waźnosty abo newaźnosty poodynokych hołosiw riszaje sej czas komisija wyborcza bez rekursu.

§. 44.

Komisija wyborcza obowiazana westy protokoł z aktu wyborczoho, w kotrym majut buty pomiszczeni w osobennosty wsi riszenia komisiji uchwaleni w słuczajach sym zakonom predwydženych.

Wybory powynni widbuwaty sia w protiahu wyznaczenoho dnia. Jesly by odnakož zajsšlo szczoś takoho, szczo ne możnaby rozpoczaty, dalsze westy abo pokincezty wybir, to komisija wyborcza może dalszu czynnist wyborczu za zhodoju komisar wyborczoho widložyty na pošlidujuczij deń. O tim należyt uwidomyty wyborciw w takyj sposib, jakyj zwyczajno używaje sia w dotycznim miscy.

§. 45.

Czas przyznaczenyj do hołosowania ne może buty korotszym wid protiahu czotyrech hodyn. Po uplywi času do widdania hołosiw przyznaczenoho maje predsdatel komisiji wyborczoji opowistyty, szczo hołosowanie zakinczene; odnak wyborciam, kotri w chwyły tij szcze w lokały wyborczim nachodiat sia, a kotri dosy szcze hołosiw ne widdały — ne może buty widniata możnist widdania hołosiw. Widtak maje komisya sprawdyty zhidnist czysła widdanych kartok z czysłom wyborciw zapysanych w spysi hołosowania, poczim cila komisija wyborcza i komisar wyborczyj majut pidpysaty oba spysy hołosowania i maje sia sej czas prystupyty do otworenia kartok i obczyslenia hołosiw.

Czynnist taja perewedena maje buty jawno w prysutnosty i pry whladi wsich wyborciw w šlidujuczij sposib:

Predsdatel komisiji wytiahaje z urny po odnij kartei, otworaje koždy z okrema i widgeytuje imia kandydata na nij umiszczene, poczim podaje widgeytanu kartku druhomu czenewy komisiji, kotryj prawdywist widgeytanoho imeny potwerdźuje i kartky w takim poriadku, jak buty widdani — otwerty składaje. Riwnoczasno dwoch inszych czeniw komisiji prowadyt lysty hołosowania w toj sposib, szczo zapysujut pry perszim hołosi, jakij oderżaw kandydat na pošla jeho imia i nazwysko i pry nim czyło „1“ — pry druhim czyło „2“ i t. d.

§. 46.

Koły kartka do hołosowania mistyt w sobi bilsze imen jak maje buty wybranych posliw — to imena dalsze napysani, o skilko czysto wybratyś majucznych posliw perewysszajut, uważajut sia jako zowsim ne napysani i ne uwzhlidniajut sia zowsim. Koły na kartci napysano imen mense, jak wynosyt czysto wybratyś majucznych posliw, — to hołosy napysaniem tych imen widdani sut waźni. Koły imia odnoji i toji samoji osoby na tij samij kartci kilka raziw jest napysane, rachujeś pry obczysleniu hołosiw łysze jako oden hołos. Imena nejasni i nedokładni do toho stepeny, szczo nema pewnosty, kotru osobu oznaczajut — uważajut sia hołosamy neważnymy. Riszaje o tim komisija wyborcza i riszenie jeji maje buty w protokoli umiszczene.

§. 47.

Pry obczysleniu hołosiw podaje predsidatel komisiji rezultat tohoż do widomosty wyborciw, poczim wsi człeny komisiji i komisar wyborczij pidpysujut protokoł i listy hołosowania i predsidatel komisiji peredaje wsi akta wyborczci komisarewy wyborczomu. Człen komisiji ne chotiaczyj pidpysaty protokołu maje prawo umistyty w timże protokoli pryczyny, dla kotrych widkazuje pidpysu.

Koły rezultat wybora posta maje buty obczyslenyj w hołownim miscy wyboru, predprynymaje predsidatel komisiji w prysutnosty wsich członow komisiji i znachodiaczych sia w lokały wyborczim wyborciw speczatanie wsich aktiw wyborczych razem z kartkami hołosowania peczateju uradowoju miscewoji zwerchnosty hromadskoj, umiszczuje w ni napyś, oznaczujuczy zmist i peredaje tak opeczatanu akta wyborczci komisarewy wyborczomu, kotryj obowiazanyj jest widisłaty tijiż bezprowołoczno do c. k. Starosty powitowoho hołownoho miścica wyboru. Koždому z członow komisiji prysłuhuje prawo pryłożyty takož swoju prywatnu peczat.

Na wuisznij storoni opeczatanowanych aktiw umistyty maje predsidatel komisiji imia i nazwysko kandydata, kotryj w tim miscy wyboru oderżaw najbilsze hołosiw.

§. 48.

Rozślidzenie i ohołoszenie zahalnoho rezultatu wyboru należyt do hołownoji komisiji wyborczoi w hołownim miscy wyboru zibratyś majuczcoji.

Komisiju tuju skłykaje najdalsze do troch dniw po nadisłaniu aktiw wyborczych zi wsich misce wyborczych dotycznoho okruha wyborczoho Starosta powitowij hołownoho miścica wyboru. Komisija taja składajeś z semy członow, a imenno z naczalnyka hromady hołownoho miścica wyboru, — abo jeho zastupnyka, dwuch członow rady hromadskoj hołownoho miścica wyboru, czerez tohoż naczalnyka pokłykanych, dwuch członow z miż uprawnnych do wyboru w dotycznij kuryji toho samoho okruha wyborczoho czerez komisara wyborczoho hołownoho miścica wyboru pokłykanych, a w kincy z dwuch kandydatiw na posta w tim okruzi wyborczim, kotri w najbilszym czyśli poodynokych miść wyborczych seho okruha wyborczoho najbilsze oderżały hołosiw.

W słuczaju, kołyby wi wsich miścicach wyborczych danoho okruha wyborczoho oden i toj sam kandydat oderżaw najbilsze czysto hołosiw, wzhladno kołyb w dny uradowania hołownoi komisiji wyborczoi oden abo dwa kandydaty do tohoż ne zhołosyłyś, — pokłykuje odnoho wzhladno i dwuch poślidnych członow komisiji z pomiż wyborciw dotycznoho okruha wyborczoho, komisar wyborczij hołownoho miścica wyboru.

Komisija uradowuje w prysutnosty komisara wyborczoho hołownoho miścica wyboru — w lokały možlywo najobšyrnijszym uradowaniu w sposib w §. 35. seho zakona oznaczenyj, — pry czim majut prawo butu wsi wyborci w miru objemu miścica prysutnymy.

§. 49.

Komisija perejmaje z ruk komisara wyborczoho opeczatanu akta zi wsich miść wyborczych nadisłani, stwerdžuje nenaruszenie peczatej, jak takož konstatuje, kotri dwa kandydaty posolski w najbilsze miścicach wyboru najbilsze czysto hołosiw oderżały. Widpowidno do seho skonstatowania pokłykaje komisar wyborczij tych kandydatiw w skład komisiji.

Koždому z członow komisiji wyborczych poodynokych miść wyborczych

seho okruha wyborczoho, kotri po mysły §. 47. seho zakona pryložyły na akta wyborczy swoji prywatni peczaty, wilno žadaty wid komisaria hołownoho mišcia wyborczoho pered rozpakowaniem aktiw prowirenia, czy pryložena dotycznym wyborcem peczat jest nenaszena.

Komisyja wybyraje z pomiž sebe predsdatela absolutnoju bilzostejho hołosiw. Kołyb bilzist taka osiahnuty sia ne dała, imenuje predsdatela z miž człeniw komisiji komisar wyborczyj. Widtak prystupaje komisija do obczyślenia hołownoho rezultatu wyboru na osnovi obczyśień dowerszenych komisijamy wyborczymy poodynokych miś wyborczych.

Na žadanie kotrohubud człena komisiji naležyt powiryty obczyślenie rezultatu wyboru w poodynokych mišciach wyborczych, szczo do kotrych žadanie take bude postawłene, czerez poriwnanie list hołosowania — z widdanymy kartkamy hołosowania.

Rezultat zahalnoho obczyślenia ohołosyt predsdatel komisiji prysutnym.

Szczo do ciłoji czynnocy komisiji spysanyj bude protokol, kotryj pidpyszut wsi człeny komisiji i komisar wyborczyj.

§. 50.

Pałaty torhowelni i promysłowi dokonujut wybir w prysutnocy wyznaczenoho namistnykom komisaria wyborczoho na zborach wsich do hołosowania uprawnnych człeniw czerez hołosowanie kartkamy piśla prypysiw — szczo do uriadowania w tychże pałatach istnujuczych i piśla postanow seho zakona, bez ohladu na czysło prysutnych człeniw.

Protokol z toho wyboru maje spysaty sekretar pałaty i peredaty jeho po skińczeniu wyboru razem zi wsimy aktamy wyboru i widdanymy kartkamy hołosowania, komisarewy wyborczomu w ciły peresłania Namistnykowu kraju.

§. 51.

Wybrany postom uwažatyś maje toj, chto oderžaw bilzse jak połowynu wsich widdanych wažnych hołosiw.

Koły absolutnu bilzist hołosiw oderžalo bilzse czysło osib, jak wynosyt

czysło wybratyś majuczych posliw, to riszaje o wybori wyssza cyfra hołosiw, abo pry riwnim czyśli hołosiw žereb majuczyj wyťahnutyś predsdatelom komisiji wyborczoi.

§. 52.

Koły pry hołosowaniu ne upała na nikoho taka bilzist hołosiw, naležyt zariadyty wybir tishnijšy, koły brak takoi bilzosty hołosiw pokažeś pry zahalnim obczyśleniu rezultatiw hołosowania w poodynokych mišciach wyboru — maje zariadyty sej tishnijšy wybir c. k. Starosta powitowyj hołownoho mišcia wyboru wi wsich dotycznych mišciach wyborczych, a rezultat tych wyboriw obczyślenyj bude po mysły postanow §§. 48. i 49. seho zakona.

§. 53.

Pry wybori tishnijšim majut wyborci obmežytyś na tych łysze kandydatiw, kotri po wybranych absolutnoju bilzostejho oderžaly wzhladno najwysze czysło hołosiw.

Czysło kandydatiw prychodiaczych do tishnijšoho wyboru musyt buty vse dwa razy bilzse jak czysło wybratyś majuczych posliw. Pry riwnocy hołosiw riszaje žereb, chto maje pryjty do tishnijšoho wyboru.

Koždyj hołos upadajuczyj pry tishnijšim wybori na osoby do seho wyboru ne pryznaczeni maje uwažatyś newažnym.

Koły pry tishnijšim wybori wsi widdani wažni hołosy budut podileni miž wsich do seho wyboru pryznaczenych kandydatiw w riwnych czastiach tak, szczo koždyj z nych maje za soboj połowynu wsich hołosiw — tohdy riszaje o wybori žereb predsdatelom komisiji wyborczoi wyťahnutyś majuczyj.

Koły po za sym sluczajem hołosowanie ne dowodyt do absolutnoji bilzoty, naležyt zariadyty i dalszi wybory, tishnijši až doky ne osiahneś absolutnoi bilzoty szczo do wsich majuczych wybratyś posliw, abo žadanoi w poperednim ustupi riwnocy hołosiw dla wsich osib do tishnijšoho wyboru pryznaczenych, w kotorim poslidnim sluczaju riszaje ostateczno žereb o wybori.

Tiji uprawnieni wyborci, kotri pry perszym wybori ne hołosowały zowsim

— ne sut szcze dla tobo wykluczeni wid wykonania seho prawa pry tisnijszym wybori.

§. 54.

Koły w kincy wybir prypysanoho w dotycznim okruzi wyborczim czysła posliw zistane należyto perewedenyj, maje buty protokol czynnocy wyborczoji zamknennyj i wsimy czlenamy komisiji wyborczoji jak takož komisarem wyborczym pidpysanyj — widtak z dołączeniem wsich kartok do hołosowania opeczatanyj i komisarewy wyborczomu w cily peresłania c. k. Namistnykowy widdanyj.

§. 55.

Namistnyk maje, perehlanuwszy akta wyborczy jemu nadisłani, koždomu wybranomu posłowy, szczo do kotroho ne zachodiat pryczyny wykluczajuczijeho po mysly seho zakona wid wybrajnosty doruczyt certyfikat wyborczyj. Certyfikat sej uprawniaje wybranoho posła wstupyty do Sojmu i oprawduje domniwanie waźnocy wyboru na tak dowho, doky Sojm inaksze ne poriszyt.

§. 56.

Wsi akta wyborczy maje widtak c. k. Namistnyk peresłaty Wydiłowy krajewomu.

Wydił krajewyj obowiazanyj jest prowiryty akta wsich wyboriw i peredstawyty szczo do wsich swojij wnesenia Sojmowy, a to najdalsze do roku wid dnia perewedenia wyboriw. Sojmowy służyty prawo ostateczno riszaty pro waźnist koždoho poodynokoho wyboru.

Postanowienie k. cewe.

§. 57.

Do waźnocy riszenia Sojmu o zmini postanow seho zakona potreba prysutnocy szczo najmensze dwoch tretych czastej wsich posliw.

Koły take czysło posliw jest prysutne, zmina nastupyty može absolutnoju bilszostyju hołosiw prysutnych.

Art. II.

Zakon sej maje uwijty w żytye z chwyłēju rozpysania najblysszych zahalnych wyboriw sojmowych.

Pidpysani wnosiat' :

Wysokyj Sojm zwołyty' uchwałyty :

Wzywajeś c. k. Prawytelstwo, szczo by bezprowołoczno zasnuwało w Stanyślawowi wysszu derżawnu gimnazyju z ruskym jazykom wykładowym poczynajuczij postepenno wid perszoji klasy.

Ołesnyckyj
wneskodatel.

Szeptyckyj, Czechowycz, Mazykewycz, Mandyczewskij, Korol, Bohaczewskij, Ostapczuk, Huryk, Effynowycz, Barabasz, Staruch, Mohylnyckyj, Ochrymowycz, Skołyszewski, Stojalowski, Szajer.

Marszałek. Pierwsze czytanie tych wniosków umieszczę na porządku dziennym jednego z najbliższych posiedzeń.

Przed przejściem do porządku dziennego zażądał głosu JE. p. Wojciech Dzieduszycki, celem złożenia deklaracji.

P. Wojciech Dzieduszycki ma głos.

P. Wojciech Dzieduszycki. Proszę JE. p. Marszałka o pozwolenie odczytania następującej deklaracji (*czyta*):

„Z polecenia większości Sejmowej, składam następującą deklarację:

„Większość Sejmowa dowiedziała się z zadowoleniem z oświadczenia złożonego przez posła Oleśnickiego, że posłowie wstępujący do Sejmu wskutek uzupełniających wyborów, postanowili przystąpić do wspólnej pracy, chociaż zastrzegają sobie stanowisko opozycyjne, musi jednak wyrazić swoje ubolewanie z powodu wyrazów, któremi poseł Oleśnicki motywował postanowienie powzięte przez stronnictwo, którego był rzecznikiem.

„Większość Sejmu poczuwała się zawsze do obowiązku równej dbałości o dobro, a więc o narodowe i kulturalne potrzeby, tudzież o rozwój ekonomiczny tak Polaków, jakoteż Rusinów, a mnogie uchwały sejmowe, powzięte celem poparcia Rusinów w pracy podjętej około kulturalnego rozwoju swojej narodowości a przytoczone w mowie, którą referent generalny budżetu w roku przeszłym wygłosił, dowodzą najlepiej, że większość odpychała od siebie ze wstrętem wszelką myśl wyrządzenia krzywdy bratniemu ruskiemu narodowi, starała się owszem o zadośćuczynienie jego istotnym potrzebom.

Większość Sejmu nie powzięła nigdy postanowień w tym względzie powodowana przez niechęć czy groźbę, tylko postępowała w sposób wskazany jej przez sumienną rozagę opartą na gruntownej znajomości kraju i jego ludności i gorącej miłości, którą dla kraju i wszystkich jego mieszkańców odczuwa, uchwalając zawsze to, co uważała za rzecz istotnie dla Rusinów pożyteczną.

„Musimy tem bardziej ubolewać nad zwrotami użytymi w deklaracji odczytanej przez posła Oleśnickiego, że podobne wyrazy wznagając polityczną agitację w kraju i wzbudzając wśród ludności narodowe nienawiści, odrywają ludność od zgodnej a dodatniej pracy około wspólnego dobra i zdrowego rozwoju obydwu bratnich narodów i mogą tem samem opóźnić ich zdrowy postęp narodowy i społeczny“. (*Liczne brawa i długotrwałe oklaski*).

Marszałek. Przystępujemy do porządku dziennego:

Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie zezwolenia gminie miasteczka Bóbrka na pobór opłaty gminnej od piwa.

Sprawozdawca poseł Wereszczyński ma głos.

Sprawozdawca członek Wydziału krajowego p. Wereszczyński (*czyta*):

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie zezwolenia gminie miasteczka Bóbrki na pobór opłaty gminnej od piwa.

Wysoki Sejmie!

Gmina miasteczka Bóbrki uzyskała ustawą z 16. kwietnia 1895 dz. u. kr. Nr. 39. zezwolenie na pobór opłat gminnych od napojów spirytusowych, maliniaku, dereniaku, wiśniaku i miodu.

Prawo to gmina wykonuje dotychczas.

Niekorzystne jednak stosunki finansowe gminy m. Bóbrki oraz niezbędna potrzeba rozmaitych nowych wydatków inwestycyjnych skłoniły Radę gminną do starania się o nowe źródło dochodu.

W tym celu postanowiła Rada gminna uchwałą z 19. września 1903. zaprowadzić opłatę gminną od piwa w wysokości 2 koron od hektolitra na czas aż do końca roku 1910.

Do inwestycji należą: budowa rzeźni, rozszerzenie budynku szkoły żeńskiej i budowa nowej szkoły ludowej w przysiółku Szpilczynie.

W szczególności c. k. Starostwo w Bóbrce nakazało gminie (reskrypt z 14. listopada 1903 l. 25.504) niezwłocznie przystąpić do budowy rzeźni, która według obliczenia kosztować ma 11.749 kor. 99 h., nadto nalegają władze na gminę, aby w jak najkrótszym czasie przystąpiła do rozszerzenia szkoły żeńskiej i wybudowania nowej szkoły ludowej w przysiółku Szpilczynie, co kosztować ma około 26 tysięcy koron. Konieczną jest również naprawa dróg, studzien, tudzież uporządkowanie targowicy.

Nadto rzasadnia gmina swoją prośbę tem, że stan długów proszącej gminy dosięga kwoty około 40 tysięcy koron, a w celu pokrycia licznych wydatków gminnych zmuszoną jest nakładać wysokie dodatki do podatków bezpośrednich, których dalsze podwyższenie ze względu na ubóstwo mieszkańców gminy byłoby bardzo uciążliwe.

Powołana uchwała Rady gminnej — według relacji Zwierzchności gminnej — była w gminie należycie ogłoszoną, a przeciw niej nie wniesiono żadnego protestu.

Według relacji Wydziału pow. z 18. marca 1904 l. 777, Rada powiatowa uznała, że projektowane źródło dochodu dla pokrycia niezbędnych potrzeb gminy okazuje się jako najodpowiedniejsze i wzmiankowaną uchwałę Rady gminnej na posiedzeniu swem w dniu 8. marca 1904 zatwierdziła.

C. k. Dyrekcyja galicyjskiego funduszu propinacyjnego, zapytana o zdanie, oznajmia w piśmie swem z 2. czerwca 1904 l. 2114, że w obec niekorzystnego stanu majątkowego gminy m. Bóbrki nie sprzeciwiła się przyznaniu tej gminie prawa poboru opłaty gminnej od piwa w wysokości 2 koron od hektolitra po koniec 1910 roku; zastrzega jednak, aby prawo to przyznano gminie tylko pod warunkiem, że gmina stosownie do powziętej uchwały Rady gminnej z 19. września 1903 i deklaracji Zwierzchności gminnej z 22. lutego 1904, nie będzie mogła dochodu z tej opłaty zabezpieczyć inaczej jak tylko w zgodnem porozumieniu z c. k. Dyrekcyją galic. funduszu propinacyjnego.

Podług budżetów i inwentarzy stan majątkowy gminy przedstawia się jak następuje, a mianowicie:

Według budżetu na rok 1902 wynosiły:

wydatki	17.979 K 68 h.
dochody	10.977 „ 60 „
niedobór	7.002 K 08 h.

pokryty 57% dodatkami do podatków bezpośrednich w wysokości 12.503 K, nadto na potrzeby szkolne nałożono 16% dodatek, razem 73% dodatków.

W roku 1903.

wydatki	19.791 K 62 h.
dochody	12.234 „ — „
niedobór	7.557 K 62 h.

pokryty 65% dodatkiem do podatków bezpośrednich, na potrzeby szkolne nałożono 25% dodatek, razem 90% dodatków.

Według budżetu na rok 1904.

wydatki	21.525 K 66 h.
dochody	13.137 „ 50 „
niedobór	8.388 K 16 h.

na pokrycie którego nałożono 67% dodatki do podatków bezpośrednich, na potrzeby szkolne zaś nałożono 12% dodatek, czyli razem 79%.

Główne dochody gminy pochodzą: z dzierżawy opłat gminnych od napojów spirytusowych rocznie 2.000 K, z dzierżawy prawa poboru targowego i straganowego około 1.900 K, z dzierżawy 50% dodatku do podatku kons. od mięsa i użycia rzeźni około 4.000 K, z oględzin bydła 600 K, z dzierżawy zaś gruntów gminnych ma gmina dochód rocznie około 364 K.

Z tych powodów uznaje Wydział krajowy potrzebę zaprowadzenia w gminie Bóbrce także opłaty od piwa i na tej podstawie Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony % projekt ustawy.

Ustawa

z dnia o zezwoleniu gminie miasteczka Bóbrki na pobór opłaty gminnej od piwa.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wiel-

kiem Księstwem Krakowskim, postanawiam, co następuje:

Art. I.

Gminie miasteczka Bóbrki zezwala się pobierać opłatę gminną od piwa w wysokości 2 koron od hektolitra, a to od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy aż do końca roku 1910.

Art. II.

Do niszczenia opłaty obowiązani są wszyscy ci, którzy piwo dla konsumpcji miejscowej wyrabiają lub sprowadzają czy to na sprzedaż, czy na własny użytek.

Art. III.

Okręg poborowy stanowi gmina Bóbrka miasteczko.

Art. IV.

Ta opłata ciąży tylko na konsumpcji miejscowej w obrębie gminy, nie można obciążać nią produkcji ani obrotu handlowego.

Art. V.

Dzierżawa dochodu z prawa poboru tej opłaty ma być złączoną z dzierżawą prawa propinacyi w gminie Bóbrce miasteczko, a dla przeprowadzenia tej dzierżawy obowiązana jest gmina porozumieć się z c. k. Dyrekcją galicyjskiego funduszu propinacyjnego, względnie z dzierżawcą prawa propinacyi w Bóbrce.

Gdyby pod tym względem porozumienie między gminą i dzierżawcą prawa propinacyi nie doszło do skutku, może Wydział krajowy zezwolić Zwierzchności gminnej, prawo poboru opłaty od piwa wydzierżawić lub prowadzić we własnym zarządzie.

Art. VI.

Bliższe postanowienia co do sposobu poboru tej opłaty wyda c. k. Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

Art. VII.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

Marszałek. Rozprawa ogólna otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt). Gdy nikt głosu

nie żąda, rozprawa ogólna zamknięta. Przy-
stępujemy do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca członek Wydziału kraj.
p. **Wereszczyński**: Wnoszę przyjęcie usta-
wy *en bloc*.

Marszałek. Kto się z tym wnioskiem
zgadza, zechce rękę podnieść. (*Większość*).
Jest przyjęty. Kto przyjmuje ustawę *en bloc*,
zechce rękę podnieść. (*Większość*). Jest
przyjęta.

Sprawozdawca członek Wydziału kra-
jowego p. **Wereszczyński**: Wnoszę przyję-
cie ustawy, w trzecim czytaniu bez czytania.

Marszałek. Kto się z tym wnioskiem
zgadza, zechce rękę podnieść. (*Większość*).
Jest przyjęty. Kto przyjmuje ustawę w trze-
ciem czytaniu, zechce rękę podnieść. (*Wię-
kszość*). Jest przyjęta.

Następuje sprawozdanie Wydziału kra-
jowego w przedmiocie zezwolenia gminie
Dębniiki powiatu politycznego Podgórze na
pobór opłaty gminnej od psów.

Sprawozdawca poseł Wereszczyński ma
głos.

Sprawozdawca członek Wydziału kra-
jowego p. **Wereszczyński** (*czyta*):

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie ze-
zwolenia gminie Dębniiki powiatu po-
litycznego Podgórze na pobór opłaty
gminnej od psów.

Wysoki Sejmie!

Rada gminna w Dębnikach uchwaliła
na posiedzeniu z dnia 14. sierpnia 1902.
zaprowadzić opłatę gminną od psów
po 5 koron rocznie od każdej sztuki,
a to z powodu wałęsania się psów
miejscowych i ściągania się psów z po-
bliskiego miasta Krakowa i gmin oko-
licznych a tem samem zwiększonego
niebezpieczeństwa wypadków wściekli-
zny.

W ten sposób zachodzi również
obawa zawleczenia wściekliczny i do
m. Krakowa.

Z tych powodów, jak i z powodu
niepomyślnego stanu finansowego gmi-
ny, niedozwalającego jej na utrzymy-
wanie oprawcy z dotychczasowych jej
funduszy, Reprezentacya powiatowa

w Wieliczce usilnie poparła prośbę
gminy o zezwolenie jej na pobór taksy
od psów.

Na żądanie Wydziału krajowego uzu-
pełniła też Rada gminna swą na wstę-
pie powołaną uchwałę, uchwałą z dnia
12. lutego 1903. postanawiającą zgo-
dnie z żądaniem władz wojskowych,
że psy utrzymywane dla celów wojsko-
wych są wolne od takiej opłaty. Na
podstawie przedłożonych wreszcie bu-
dżetów gminy za lata 1901., 1902.
i 1903, stwierdza Wydział krajowy, że
na pokrycie corocznych niedoborów
budżetowych gminy, nakłada ona do-
datki gminne, szkolne i parafialne prze-
ciętnie w wysokości przeszło 73% po-
datków bezpośrednich.

Wydział krajowy uznając przeto za-
prowadzenie proszonej opłaty gminnej
za uzasadnione, wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić dołą-
czony % projekt ustawy.

U s t a w a

z dnia w przedmiocie
zezwolenia gminie Dębniiki powiatu po-
litycznego Podgórze na pobór opłaty
gminnej od psów.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego
Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wiel-
kiem Księstwem Krakowskiem, posta-
nawiam co następuje:

§. 1.

Gminie Dębniiki powiatu politycznego
Podgórze zezwala się na pobór opłaty
gminnej od psów w gminie utrzymy-
wanych po 5 koron rocznie.

§. 2.

Postanowienia wykonawcze, oraz
wskazanie wypadków, w których do-
zwolonem będzie uwolnienie od opłaty,
określi uchwała Rady gminnej podle-
gająca zatwierdzeniu Wydziału krajo-
wego. W każdym razie wolne od opłaty
są psy trzymane na uwięzi i psy do
celów wojskowych utrzymywane.

§. 3.

Wykonanie tej ustawy polecam Mo-
jemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

Marszałek. Rozprawa ogólna otwarta. Czy żąda kto głosu? (*Nikt*). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa ogólna zamknięta. Przystępujemy do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca członek Wydziału krajowego p. **Wereszczyński**: Wnoszę przyjęcie ustawy *en bloc*.

Marszałek. Kto się z tym wnioskiem zgadza, zechce rękę podnieść. (*Większość*). Jest przyjęty. Kto przyjmuje ustawę *en bloc*, zechce rękę podnieść. (*Większość*). Jest przyjęta.

Sprawozdawca członek Wydziału kraj. p. **Wereszczyński**: Wnoszę przyjęcie ustawy, w trzecim czytaniu bez czytania.

Marszałek. Kto się z tym wnioskiem zgadza, zechce rękę podnieść. (*Większość*). Jest przyjęty. Kto przyjmuje ustawę w trzecim czytaniu, zechce rękę podnieść. (*Większość*). Jest przyjęta. Z kolei następuje:

Sprawozdawca Wydziału krajowego w przedmiocie zezwolenia gminie Knihinin wieś (powiat Stanisławów) na pobór opłat gminnych od napojów spirytusowych, piwa, maliniaku, dereniaku i wiśniaku i t. p.

Sprawozdawca poseł Wereszczyński ma głos.

Sprawozdawca członek Wydziału krajowego poseł **Wereszczyński** (*czyta*):

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie zezwolenia gminie Knihinin wieś (powiat Stanisławów) na pobór opłat gminnych od napojów spirytusowych, piwa, maliniaku, dereniaku i wiśniaku.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą z dnia 17. listopada i z 5 grudnia 1903 postanowiła Rada gminy Knihinin wieś zaprowadzić opłaty gminne od napojów spirytusowych, piwa, wiśniaku, maliniaku i dereniaku na przeciąg lat sześciu według następującej taryfy:

1) od hektolitra wódki, okowity, alkoholu, spirytusu:

a) do 50%	Tralesa	13 K. — h.
b) nad 50% do 60%	Tralesa	15 " 50 "
c) nad 60% do 70%	Tralesa	18 " 50 "

d) nad 70% do 80%	Tralesa	21 K. — h.
e) nad 80% do 90%	Tralesa	23 " 50 "
f) nad 90% do 100%	Tralesa	26 " 50 "

2) od hektolitra słodzonych napojów spirytusowych jako to: rumu, araku, rozolisów, likierów, ponczowej esencji i t. p., bez względu na ilość zawartego w tych napojach alkoholu po 21 koron.

3) od hektolitra piwa po 2 K. 50 h.

4) od hektolitra wiśniaku, maliniaku dereniaku po 5 K.

Uchwałą z 17. listopada 1903, wedle relacyi Zwierzchności gminnej z 12. grudnia 1903 l. 5.897 została w gminie należyście ogłoszona, a przeciw niej w terminie 8-dniowym wniosło protest 18 członków Rady gminnej, którzy jednak, z wyjątkiem jednego, podpisy swoje cofnęli. Drugiego dnia po terminie wniesiono protest z licznymi podpisami członków gminy.

Przeciw uchwale z 5. grudnia 1903, którą wysokość opłat oznaczoną w uchwale z 17. listopada postanowiono zniżyć do połowy, a uchwalonej większością 31 radnych przeciw jednemu — wniesiono również protest z licznymi podpisami członków gminy.

Rada powiatowa uznała zarzuty protestów za bezpodstawne i zatwierdziła uchwałą z 10. lutego 1904 uchwałą Rady gminnej z 17. listopada i z 5. grudnia 1903. W sprawozdaniu z 18. lutego 1904 l. 3.875 podaje Wydział powiatowy, że celem zaprowadzenia rzeczonych opłat jest uzyskanie funduszy na przeprowadzenie rozmaitych niezbędnych inwestycji jak: budowa i utrzymanie szkół, budowa szpitala izolacyjnego, przebudowa domu gminnego na pomieszczenie biur, rekwizytów pożarnych i strażnicy policyjnej. C. k. Dyrekcyja galic. funduszu propinacyjnego zapytana o zdanie, oświadczyła Wydziałowi krajowemu w piśmie z 27. maja 1904 l. 2.046, że wobec niekorzystnego stanu majątkowego gminy Knihinin wieś, nie sprzeciwia się przyznaniu tej gminie prawa poboru proszonych opłat na przeciąg lat sześciu, zastrzegła jednak, by prawo to przyznano gminie tylko pod warunkiem, że gmina stosownie do powziętej uchwały Rady gminnej z 25. kwietnia 1904 nie będzie

mogła dochodu z tych opłat zabezpieczyć inaczej, jak tylko w zgodnem porozumieniu z c. k. Dyrekcyą gal. funduszu propinacyjnego.

Stan majątkowy gminy przedstawia się według przedłożonych budżetów i inwentarzy, jak następuje:

Główne dochody gminy pochodzą z czynszów dzierżawnych nieruchomości majątku gminy rocznie w kwocie 6.878 koron, za taks za oględziny zwłok 414 koron, za oględziny bydła i wystawianie paszportów 226 koron, ze 100% dodatku do podatku konsumcyjnego od mięsa i wina 11.585 K. 28 h.

Dochody te jednak nie wystarczają na opędzenie zwyczajnych nawet potrzeb gminy i dla tego gmina zmuszona jest niedobór pokrywać corocznie zwiększającymi się dodatkami do podatków bezpośrednich a to:

W roku 1902 wynosiły:

wydatki	151.008 K 06 h.
dochody	132.834 „ 82 „
niedobór	18.173 K 24 h.

pokryty 15% dodatkami do podatków bezpośrednich wynoszących podług przecięcia z lat 1901, 1902 i 1903 rocznie 46.085 koron bez podatku osobisto-dochodowego;

W roku 1903 wynosiły:

wydatki	40.711 K 39 h.
dochody	22.064 „ 22 „
niedobór	18.647 K 17 h.

pokryty dodatkami do podatków bezpośrednich w wysokości 17 $\frac{1}{2}$ %.

Wedle budżetu na rok 1904 wynoszą:

wydatki	46.639 K 42 h.
dochody	20.107 „ 32 „
niedobór	26.532 K 10 h.

na pokrycie którego nałożono 32% dodatki do podatków bezpośrednich.

Wydział krajowy w zupełności uznaje potrzebę zezwolenia gminie Kuihinin wieś na pobór proszonych opłat, proponuje jednak, aby zgodnie z ustanowioną reskryptem ministeryalnym z 30. marca 1891 l. 6.241, maksymalna granica wysokość opłaty gminnej od słodzonych napojów spirytusowych wynosiła po 11 halerzy od litra, od hektolitra zaś stustopniowego alkoholu najwyżej po 22 K, wreszcie od hektolitra piwa po 2 K, bez zmiany wysokości opłaty od wiśniaku, maliniaku i dereniaku.

Wydział krajowy przeto wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić dołączony % projekt ustawy.

Ustawa

z dnia o zezwoleniu gminie Knihinin wieś, powiat Stanisławów na pobór opłat gminnych od napojów spirytusowych, piwa, maliniaku, wiśniaku i dereniaku.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Gminie Knihinin wieś, powiat Stanisławów zezwala się pobierać od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy począwszy, do końca r. 1910. opłaty gminne od niżej poszczególnionych napojów w gminie wyrabianych lub w jej obręb sprowadzanych i w niej zużywanych według następującej taryfy:

1. od jednego litrostopnia alkoholu dającego się oznaczyć stustopniowym alkoholometrem po 22 h., czyli od jednego hektolitra stustopniowego alkoholu po 22 K;

2. od jednego litra słodzonych napojów spirytusowych, jako to: rozolisów, likierów, rumu, araku, koniaku, ponczowej esencji i t. p. bez względu na ilość zawartego w tych napojach alkoholu, po 11 h. czyli od jednego hektolitra po 11 kor.;

3. od jednego hektolitra piwa po 2. korony;

4. od jednego hektolitra maliniaku, wiśniaku i dereniaku po 5 koron.

Art. II.

Do uiszczenia powyższych opłat obowiązani są wszyscy, którzy napoje w art. I. poszczególnione dla konsumcyi miejscowej wyrabiają lub sprowadzają czy na własny użytek, czy też na sprzedaż.

Art. III.

Okręg poborowy stanowi gmina Knihinin wieś.

Art. IV.

Ta opłata ciąży tylko na konsumpcyi miejscowej w obrębie gminy, nie można nią obciążać produkcyi ani obrotu handlowego.

Art. V.

Od opłaty tej ma być wolną wódka w tych wszystkich wypadkach, w których po myśli §. 6. cesarskiego rozporządzenia z 17. lipca 1899 dz. u. p. Nr. 120 cz. II. wolną jest od państwowej opłaty konsumcyjnej.

Art. VI.

Bliższe postanowienia co do sposobu poboru tych opłat wyda w drodze administracyjnej c. k. Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

Art. VII.

Dzierżawa dochodu z prawa poboru tych opłat ma być złączoną z dzierżawą prawa propinacyi w gminie Knihinin wieś, a dla przeprowadzenia tej dzierżawy obowiązana jest gmina porozumieć się z c. k. Dyrekcyą galicyjskiego funduszu propinacyjnego, względnie z dzierżawcą prawa propinacyi w gminie Knihinin wieś. Gdyby jednak do porozumienia nie przyszło, wolno gminie za zezwoleniem Wydziału krajowego prowadzić pobór tych opłat we własnym zarządzie lub wydzierżawić w drodze publicznej licytacji.

Art. VIII.

Wykonanie tej ustawy poruczam memu Ministrowi spraw wewnętrznych.

Marszałek. Rozprawa ogólna otwarta. Czy żąda kto głosu? (*Nikt*). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa ogólna zamknięta. Przystępujemy do rozprawy szczegółowej

Sprawozdawca Członek Wydziału kraj. p. **Wereszczyński.** Wnoszę przyjęcie ustawy en bloc.

Marszałek. Kto się z tym wnioskiem zgadza, zechce rękę podnieść. (*Większość*). Jest przyjęty. Kto przyjmuje ustawę en bloc, zechce rękę podnieść. (*Większość*). Jest przyjęta.

Sprawozdawca Członek Wydziału kraj. p. **Wereszczyński.** Wnoszę przyjęcie ustawy w trzecim czytaniu bez czytania.

Marszałek. Kto się z tym wnioskiem zgadza, zechce rękę podnieść. (*Większość*).

Jest przyjęty. Kto przyjmuje ustawę w trzecim czytaniu, zechce rękę podnieść. (*Większość*). Jest przyjęta.

Następuje sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie zezwolenia gminie Tłuste miasteczko (powiat Zaleszczyki) na pobór opłat gminnych od napojów spirytusowych, piwa, miodu, maliniaku, dereniaku i wiśniaku i t. p.

Sprawozdawca poseł **Wereszczyński** ma głos.

Sprawozdawca Członek Wydziału krajowego p. **Wereszczyński** (*czyta*):

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie zezwolenia gminie Tłuste miasteczko (powiat Zaleszczyki) na pobór opłat gminnych od napojów spirytusowych, piwa, miodu, maliniaku, dereniaku, wiśniaku i t. p.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą z 31. sierpnia 1903 i z 18. stycznia 1904 postanowiła Rada gminna w Tłustem zaprowadzić opłaty gminne od napojów spirytusowych piwa, miodu i t. d. według następującej taryfy:

1) od jednego litra 100-stopniowego alkoholu po 6 gr.;

2) od jednego litra słodzonych napojów spirytusowych jako to: rumu, araku, koniaku, likierów, rozolisów i t. p. bez względu na ilość zawartego w tych napojach alkoholu po 6 gr.;

3) od jednego hektolitra piwa 1 K 20 gr.;

4) od jednego litra miodu, maliniaku, dereniaku, wiśniaku i t. p. po 6 gr.

Wedle relacyi Zwierzchności gminy Tłuste, uchwała powyższa Rady gminnej była w gminie należycie ogłoszoną i przeciw niej nie wniesiono żadnego protestu.

Potrzebę zaprowadzenia powyższych opłat uzasadnia gmina brakiem funduszków na pokrycie corocznie wzrastających wydatków gminnych oraz na przeprowadzenie niezbędnych inwestycyi, jako to: budowa reżni, jatek, studzien, stajni spędowej na targowicy, chodników, uporządkowanie dróg i placów gminnych i t. p.

W szczególności: w roku 1903 nakazało gminie c. k. Starostwo niezwłocznie budować rzeźnię, która kosztować ma przeszło 24. tysiące koron, a gmina nie może przystąpić do budowy dla braku na ten cel potrzebnych fundusów.

Na budowę zaś kościoła i cerkwi ściągane są datki konkurencyjne już od roku 1903.

Wydział powiatowy stwierdza w zupełności powyższe motywa prośby gminy i popiera tę prośbę jak najgoręcej.

C. k. Dyrekcyja gal. funduszu propinacyjnego w piśmie z 1. listopada 1903 l. 4.629 oświadczyła, że ze względu na niekorzystne stosunki finansowe gminy zgadza się na zezwolenie jej na pobór proszonych opłat pod warunkiem, że opłaty nałożone będą i na inne napoje spirytusowe słodzone, o których uchwała Rady gminnej z 31. sierpnia 1903 nie wspominała tudzież, jeśli zarząd gminy złoży formalne oświadczenie imieniem gminy, że przed zabezpieczeniem dochodu z prawa poboru opłat gminnych porozumie się gmina co do wydzierżawienia tego prawa względnie co do złączenia tego poboru z dzierżawą prawa propinacji w Tłustem — z c. k. Dyrekcyją galic. funduszu propinacyjnego względnie z tamtejszymi dzierżawcami propinacyjnymi.

Życzeniu Dyrekcyi stało się zadość, Rada gminna bowiem wyżej powołaną uchwałą z 18. stycznia 1904 postanowiła nałożyć opłaty i na inne słodzone napoje spirytusowe, nieobjęte uchwałą z 31. sierpnia 1903 w wysokości po 6 gr. od litra, a zarząd gminy przedłożył pisemną deklarację z 20. stycznia 1904 l. 5., którą zobowiązuje się prawo poboru tych opłat wydzierżawić dzierżawcy prawa propinacji w Tłustem.

Według budżetów gminy Tłuste miasteczko wynosiły:

W roku 1902.

wydatki	6.933 K 22 h.
dochody	5.234 „ 36 „
niedobór	1.698 K 86 h.

pokryty 32% dodatkiem do podatków bezpośrednich, wynoszących według przecięcia z lat 1901, 1902, 1903 rocznie 9.190 kor. bez podatku osobistodochodowego.

W roku 1903.

wydatki	18.771 K 22 h.
dochody	14.328 „ 32 „
niedobór	4.442 K 90 h.

pokryty 50% dodatkiem do podatków bezpośrednich.

W roku 1904 wynoszą:

wydatki	11.158 K 77 h.
dochody	6.897 „ 06 „
niedobór	4.261 K 71 h.

na pokrycie którego nałożono 50% dodatek do podatków bezpośrednich.

Główne dochody gminy pochodzą: z oględzin bydła rzeźnego i z 75% dodatku gm. do podatku konsumcyjnego od mięsa i wina, przynoszącego według zamknięć rachunkowych z lat 1900, 1901, 1902 rocznie kwotę 3.574 koron, dalej z targowego 1.240 koron, z oględzin bydła 334 koron, a głównie z dodatków gminnych do podatków bezpośrednich.

Dalsze podwyższanie stopy procentowej dodatków byłoby połączone już z osłabieniem siły podatkowej, przeto gmina nie mogłaby podołać przyjętym i czekającym ją zobowiązaniom bez osobnego źródła dochodu.

Wydział krajowy uznaje przeto w zupełności potrzebę zezwolenia gminie Tłuste miasteczko na pobór proszonych opłat do końca r. 1910 i dla tego wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić dołączony % projekt ustawy.

U s t a w a

z dnia o zezwoleniu gminie Tłuste miasteczko (pow. Zaleszczyki) na pobór opłat gminnych od napojów spirytusowych, piwa, miodu i t. p.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam co następuje:

Art. I.

Gminie Tłuste miasteczko (pow. Zaleszczyki) zezwala się pobierać od wejścia w życie niniejszej ustawy do końca roku 1910, opłaty gminne od niżej poszczególnionych napojów w gminie

wyrabianych lub w jej obręb wprowadzanych i w niej zużywanych, według następującej taryfy:

1) Od jednego litra alkoholu, dającego się oznaczyć stu-stopniowym alkoholometrem po 6 hal. czyli od jednego hektolitra stustopniowego alkoholu po 6 koron;

2) Od jednego litra słodzonych napojów spirytusowych jako to: rumu, araku, koniaku, rozolisów, likierów itp. bez względu na ilość zawartego w tych napojach alkoholu po 6 halerzy, czyli od jednego hektolitra tych napojów po 6 koron;

3) Od jednego hektolitra piwa bez względu na gatunek po 1 kor. 20 h.;

4) Od jednego hektolitra miodu, maliniaku, wiśniaku, dereniaku i t. p. po 6 koron.

Art. II.

Do uiszczenia powyższych opłat obowiązani są wszyscy, którzy napoje w art. I. poszczególnione dla konsumpcji miejscowej wyrabiają lub sprowadzają, czy na własny użytek, czy też na sprzedaż.

Art. III.

Okręg poborowy stanowi gmina Tłuste miasteczko.

Art. IV.

Ta opłata ciąży tylko na konsumpcji miejscowej w obrębie gminy, nie można nią obciążać produkcji ani obrotu handlowego.

Art. V.

Od opłaty tej ma być wolną wódka w tych wszystkich wypadkach, w których no myśli §. 6. cesarskiego rozporządzenia z 17. lipca 1899 Dz. u. p. Nr. 120. Cz. II. wolną jest ona od państwowej opłaty konsumpcyjnej.

Art. VI.

Blizsze postanowienia co do sposobu poboru tych opłat wyda w drodze administracyjnej c. k. Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

Art. VII.

Dzierżawa dochodu z prawa poboru tych opłat ma być złączoną z dzierżawą

prawa propinacyi w Tłustem miasteczku.

W tym celu obowiązana jest gmina porozumieć się z c. k. Dyrekcją galicyjskiego funduszu propinacyjnego, względnie z dzierżawcą prawa propinacyi w Tłustem miasteczku.

Gdyby pod tym względem do zgody nie przyszło, o czym ostatecznie rozstrzygać będzie Wydział krajowy, wolno będzie gminie prowadzić pobór tych opłat we własnym zarządzie, lub pobór ten zabezpieczyć w drodze publicznej licytacji.

Art. VIII.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

Art. IX.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Marszałek. Rozprawa ogólna otwarta. Czy żąda kto głosu? (*Nikt*). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta. Przystępujemy do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca Członek Wydziału krajowego p. Wereszczyński: Wnoszę przyjęcie ustawy en bloc.

Marszałek. Kto się z tym wnioskiem zgadza, zechce rękę podnieść. (*Większość*). Jest przyjęty. Kto przyjmuje ustawę en bloc, zechce rękę podnieść. (*Większość*). Jest przyjęta.

Sprawozdawca Członek Wydziału krajowego p. Wereszczyński: Wnoszę przyjęcie ustawy w trzecim czytaniu bez czytania.

Marszałek. Kto się z tym wnioskiem zgadza, zechce rękę podnieść. (*Większość*). Jest przyjęty. Kto przyjmuje ustawę w trzecim czytaniu, zechce rękę podnieść. (*Większość*). Jest przyjęta.

Na porządku dziennym jest wybór komisji.

Do tego punktu pod względem formalnym zażądał głosu pos. Oleśnicki. Udzielam mu głosu.

P. Oleśnicki. Wysoka Pałato! W rozdili mandatów posered komisji, kotri najemto tu pered soboju jako rezultat narad komisji matki, baczymo zminu, szczo do kotro; chozczu imenem moich towarzysziw politycznych i ruskoho klubu sojmowoho zasterehty sia i zabraty hołos.

W komisji budżetowej my członkowie naszego klubu mieliśmy do teraz dwóch członków, a teraz mamy tylko jednego, a to jest bardzo mało. Myślę, że powinniśmy przynajmniej mieć trzech członków, a może i czterech. Wobec tego proponuję, abyśmy w komisji budżetowej mieli trzech członków, a w komisji administracyjnej dwóch. Proszę o głos.

P. Męciński. Proszę o głos. Wobec tego proponuję, abyśmy w komisji budżetowej mieli trzech członków, a w komisji administracyjnej dwóch. Proszę o głos.

Marszałek. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu w sprawie tego formalnego wniosku.

P. Męciński. Proszę o głos.

Marszałek. Czy w sprawie tego wniosku?

P. Męciński. Nie.

Marszałek. Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta. Przystępujemy do głosowania. P. Oleśnicki postawił wniosek na zwiększenie członków komisji budżetowej o jednego członka. Kto przyjmuje ten wniosek zechce rękę podnieść. (*Większość*). Wniosek jest przyjęty.

Głos ma p. Męciński.

P. Męciński. Imieniem Komisji matki stawiam wniosek o zwiększenie w czterech komisjach ilości członków. Mianowicie stawiam wniosek, aby do komisji wodnej zamiast 17 wybrać 18 członków, do komisji sanitarnej zamiast 12 członków wybrać 14, do komisji gospodarstwa krajowego zamiast 21 wybrać 22 członków a do komisji przemysłowej zamiast 16 wybrać 18 członków.

Mamy nadzieję, że Wys. Izba raczy się przychylić do tych propozycji wskazanych koniecznością zajęcia wszystkich posłów w tych komisjach, w których już czyto dawniej pracowali, czy też nowo wstępujących i w tej nadziei stawiam wniosek o zwiększenie członków komisji, które wymieniałem o jednego względnie o dwu członków.

P. Głabiński. Proszę o głos.

Marszałek. Głos ma p. Głabiński.

P. Głabiński. Stawiam wniosek, aby do komisji administracyjnej zamiast 20 wy-

brać 21 członków. Memu stronnictwu chodzi o to, aby do komisji administracyjnej mógł należeć p. Jabłoński, który był przez trzy lata referentem sprawy opieki nad ubogimi, a jest obecnie referentem przez wiec miast wydelegowanym, zatem chodzi o to, by mógł dodatkowo pracować w tej komisji.

P. Stapiński. Proszę o głos.

Marszałek. Głos ma p. Stapiński.

P. Stapiński. Jako członek komisji przemysłowej mający odrobinę doświadczenia w działalności tej komisji nie widzę żadnej słusznej racji, dla którejbyśmy mieli w myśl wniosku p. Męcińskiego ilość członków tej komisji o czterech pomniejszać. Chwała Bogu nie przeżyłem w tej komisji wypadku, abyśmy nie mogli obradować dla braku kompletu. Nie zdarzyło mi się też, aby ta komisja nie mogła odbywać z jakichkolwiek innych przyczyn posiedzeń i nie przeżyłem wypadku, abyśmy dla mnogości członków nie mogli przyjść do jakiegoś końcowego wniosku przeciwnie wiemy...

Marszałek. Przepraszam, ale w obrotach p. Męcińskiego muszę zauważyć, że p. Męciński chce powiększyć liczbę członków komisji przemysłowej.

P. Stapiński. W takim razie trzeba głośniej mówić, bo nie słyszałem.

Marszałek. To wymaga specjalnego wniosku. (*Wesołość*).

Czy żąda jeszcze kto głosu? (*Nikt*). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta. Przystępujemy do głosowania. P. Męciński stawia wniosek, aby ilość członków komisji wodnej powiększyć z 17 na 18. Czy żąda kto głosu? (*Nikt*). Rozprawa zamknięta. Kto się z tym wnioskiem zgadza zechce rękę podnieść. (*Większość*). Wniosek jest przyjęty. Dalej stawia p. Męciński wniosek na powiększenie liczby członków komisji sanitarnej z 12 członków na 14. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (*Nikt*). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta. Kto się z tym wnioskiem zgadza, zechce rękę podnieść. (*Większość*). Wniosek jest przyjęty.

Dalej stawia p. Męciński wniosek, aby ilość członków komisji gospodarstwa krajowego powiększyć z 21 na 22 członków. Rozprawa otwarta. Czy żąda, kto głosu? (*Nikt*). Gdy nikt głosu nie żąda rozprawa zamknięta. Kto się z tym wnioskiem zgadza, zechce rękę podnieść. (*Większość*). Wniosek jest przyjęty.

W końcu stawia p. Męciński wniosek, aby liczbę członków komisji przemysłowej powiększyć z 16 na 18. Rozprawa otwarta

Czy żąda kto głosu? (*Nikt*). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta. Kto przyjmuje ten wniosek, zechce rękę podnieść. (*Większość*). Wniosek jest przyjęty.

Ponadto jest wniosek p. Głabińskiego, aby powiększyć liczbę członków komisji administracyjnej z 20 na 21 członków.

Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (*Nikt*). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta. Kto się z tym wnioskiem zgadza, zechce rękę podnieść. (*Większość*). Wniosek jest przyjęty.

Przystępujemy do wyboru. Na porządku dziennym nie został umieszczony wybór sekretarzy. Sądzę jednak, że odpowiem życzeniom Panów wobec tego, że widzimy przed sobą już gotową propozycję, abyśmy równocześnie przystąpili do wyboru czterech sekretarzy, wybór zaś rewidentów i kwestorów odbędzie się na porządku dziennym następnego posiedzenia, bo w tej mierze nie mamy dziś żadnej propozycji. Proszę Panów, abyście zechcieli oddawać kartki razem dla wyboru wszystkich komisji i czterech sekretarzy, z wyjątkiem co do komisji dyscyplinarnej, co do której zarządę osobne wybory, ponieważ tu odbywa się wybór w połowie z Całej Izby a w połowie kuryami. Na skrutatorów zapraszam pp. Urbańskiego Jana, Lityńskiego, Bala, Federowicza, ks. Mazikiewicza, p. Maissa i p. Filipa Włodka.

Proszę Panów skrutatorów zbierać kartki. (*Posłowie oddają kartki*).

P. Męciński. Proszę o głos.

Marszałek. Głos ma p. Męciński.

P. Męciński. Stała się omyłka druku. Komisja bankowa składała się zawsze z 17-tu członków i tak samo było w propozycji wczoraj uczynionej tymczasem dziś w przedłożeniu sejmowemu wskutek omyłki druku, wydrukowano tylko 16-tu członków i dotyczącego przewodniczącego komisji bankowej p. Kraińskiego opuszczono. Podaję do wiadomości Wys. Izby, że to jest omyłka druku i że komisja bankowa według uchwały wczoraj zapadłej w tej Wys. Izbie składać się ma z 17-tu członków. Może więc p. Marszałek będzie łaskaw zarządzić wybór jeszcze jednego członka.

Marszałek. Sądzę, że w tej sprawie odbędzie się jeszcze ponowny wybór na następnym posiedzeniu, wraz z uzupełniającym wyborem do komisji wskutek wniosków, które zostały dziś w tym przedmiocie postawione, a nie ma jeszcze co do nich propozycji. Wtedy więc będzie miała Wysoka Izba możność sprostowania i tej pomyłki.

Celem zdania sprawy z wyniku głosowania, głos ma imieniem komisji skrutacyjnej p. Maiss.

P. Maiss. Głosowało posłów 113, absolutna większość 57, na sekretarzy otrzymali 113 głosów pp. Kazimierz Lubomirski, Mycielski, Mieczysław Urbański, zaś p. Mazikiewicz 105, a p. Bohaczewski głosów 8.

Marszałek. Sekretarzami zostali zatem wybrani pp. Kazimierz Lubomirski, Mycielski, Urbański i ks. Mazikiewicz.

Proszę o podanie dalszego wyniku wyborów.

P. Maiss. Na członków Komisji administracyjnej otrzymali 115 głosów pp.: Białoński, Cieński Leszek, Czajkowski Wł. Wiktor, Garapich, Gniewosz Władysław, Huryk, Jędrzejowicz Adam, Leo, Maiss, Mars, Mycielski, Paszkowski, Sozański, Szeptycki Jan, Tarnawski, Tarnowski Zdzisław, Vayhinger, Wodzicki.

Głosów zaś 94 otrzymali: pp. Rozwadowski i Torosiewicz.

Na członków komisji bankowej otrzymali 115 głosów pp.: Abrahamowicz, Gnoiński Jan, Gorayski, Hupka, Lityński, Loewenstein, Mandyczewski, Maryewski, Merunowicz, Niezabitowski Stanisław, Rapoport, Rozwadowski, Sękowski, Skałkowski, Urbański Jan, Żardecki.

Na członków komisji budżetowej otrzymali 115 głosów: Abrahamowicz, Badeni Kazimierz, Dunajewski, Głabiński, Górski, Jabłoński, Jędrzejowicz Stanisław, Kozłowski, Laskowski, Leo, Loewenstein, Lubomirski Andrzej, Małachowski, Milewski, Niezabitowski. Oleśnicki, Piniński, Potoczek, Rutowski, Rotter, Skałkowski, Urbański Mieczysław, Zaleski.

Na członków komisji drogowej otrzymali 115 głosów: Borkowski, Buynowski, Gnoiński Wincenty, Jędrzejowicz Stanisław, Moysa, Męciński, Ochrymowicz, Pawlikowski, Sala, Skrzyński Zdzisław, Sozański, Starzyński, Szwed, Tyszkiewicz, Urbański Mieczysław, Wiśniewski.

Na członków komisji gospodarstwa krajowego otrzymali 115 głosów pp.: Brykczyński, Cielecki, Gniewosz Władysław, Gorayski, Kozłowski, Kraiński Wincenty, Krzysztofowicz, Mazikiewicz, Paygert, Potoczek, Rayski, Schnell, Sękowski, Skołyzewski, Skrzyński Adam, Stadnicki, Struszkiewicz, Tarnowski Zdzisław, Theodorowicz Antoni, Vivien, Wiśniewski, Zagórski.

Na członków komisji gminnej otrzymali 115 głosów pp.: Bal, Bobrzyński, Bojko,

Brunicki, Buynowski, Fruchtmann, Górski, Hupka Jaworski Apolinary, Merunowicz, Mogilnicki, Moysa, Stadnicki, Truskolaski, Zaleski.

Na członków komisji górniczej otrzymali 115 głosów pp.: Agopsowicz, Gorayski, Kolischer, Lipiński, Płocki, Rapoport, Staruch, Syroczyński, Wiśniewski.

Na członków Komisji kolejowej otrzymali 115 głosów pp.: Głabiński, Jędrzejowicz Stanisław, Kolischer, Korol, Korytowski, Leo, Lipiński, Męciński, Schätzel, Skołyzewski, Skrzyński Zdzisław, Struszkiewicz, Traczewski, Vivien, Zaleski.

Na członków Komisji petycyjnej otrzymali 115 głosów pp.: Agopsowicz, Bawowski, Bednarski, Bohaczewski, Bojko, Horodyski, Huza, Kostheim, Lityński, Michalski, Michałowski, Rudrof, Staruch, Szponder, Theodorowicz Antoni, Tomaszewski, Traczewski, Tyszkowski, Urbański Jan, Wilczkiewicz, Włodek Filip, Wurst, Żardecki.

Na członków Komisji podatkowej otrzymali 115 głosów pp.: Abrahamowicz, Bawowski, Brunicki, Buynowski, Głabiński, Gołuchowski, Jędrzejowicz Adam, Korol, Krański Wincenty, Krempa, Krzysztofowicz, Loewenstein, Łazarski.

Na członków Komisji prawniczej otrzymali 115 głosów pp.: Brunicki, Czaykowski Władysław, Fruchtmann, Huza, Jaworski Władysław Leopold, Korol, Paszkowski, Rudrof, Schätzel, Tarnawski.

Na członków Komisji przemysłowej otrzymali 115 głosów pp.: Cybulski, Federowicz, Götz, Kolischer, Lipiński, Lubomirski Andrzej, Maryewski, Michalski, Mycielski, Ostapczuk, Paygert, Rotter, Rutowski, Stapiński, Syroczyński, Truskolaski, Tyszkiewicz, Żardecki.

Na członków Komisji dla reform agrarnych otrzymali 115 głosów pp.: Cieński Tadeusz, Efinowicz, Hupka, Jaworski Leopold, Laskowski, Łazarski, Milewski, Mycielski, Paygert, Rutowski, Sękowski, Skalkowski, Stojalowski, Struszkiewicz, Trzecieski, Żardecki.

Na członków Komisji sanitarnej otrzymali 115 głosów pp.: Barabasz, Bednarski, Cybulski, Czaykowski Władysław, Czaykowski Władysław Wiktor, Gołuchowski, Jabłonki, Mars, Moysa, Trzecieski, Wilczkiewicz, Witosławski, Wodzicki, Wurst.

Na członków Komisji solnej otrzymali 115 głosów pp.: Bał, Garapich, Korytowski, Maiss, Mandyczewski, Merunowicz, Potocki

Roman, Szajer, Szponder, Vayhinger, Włodek Zdzisław.

Na członków Komisji szkolnej otrzymali 115 głosów pp.: Bilczewski, Bobrzyński, Cielecki, Cieński Tadeusz, Czartoryski, Dzieduszycki Wojciech, Jaworski Leopold, Kalina, Kramarczyk, Lubomirski Kazimierz, Michałowski Emil, Mogilnicki, Piniński, Puzyna Jan, Rayski, Rotter, Szeptycki Andrzej, Tarnowski Stanisław, Theodorowicz Józef, Tomaszewski.

Na członków Komisji wodnej otrzymali 115 głosów pp.: Bobrzyński, Bojko, Dzieduszycki Klemens, Gorayski, Kolischer, Kozłowski, Leo, Lubomirski Kazimierz, Mandyczewski, Maryewski, Merunowicz, Michalski, Rapoport, Rotter, Rozwadowski, Skołyzewski, Sozański, Stadnicki.

Marszałek. Ci zatem Panowie zostali wybrani do odnośnych komisji.

Na porządku dziennym najbliższego posiedzenia odbędzie się wybór jednego członka do komisji bankowej, budżetowej i administracyjnej. Prosić będę Wysoką Izbę w tej mierze o propozycję.

Przystępujemy obecnie do wyboru komisji dyscyplinarnej. Głosować będziemy kuryami. Przedewszystkiem głosować będą pp. posłowie z kuryi mniejszej posiadłości.

Do skrutynium zapraszam p. p. ks. Szpondra, Krempę i Bednarskiego.

Proszę p. sekretarza o odczytanie spisu posłów z kuryi gmin wiejskich, a p. p. posłów o oddawanie kartek.

Sekretarz p. Urbański (*czyta spis posłów z kuryi gmin wiejskich. Posłowie z kuryi gmin wiejskich oddają kartki*).

Marszałek. Przystępujemy teraz do wyboru jednego członka komisji dyscyplinarnej z kuryi gmin miejskich. Na skrutatorów zapraszam pp. Lityńskiego, Sałę i Fruchtmanna.

Proszę p. sekretarza o odczytanie spisu posłów z kuryi gmin miejskich.

Sekretarz p. Urbański (*odczytuje spis posłów z kuryi gmin miejskich. Posłowie z gmin miejskich oddają kartki*).

Marszałek. Przystępujemy obecnie do wyboru jednego członka komisji dyscyplinarnej z kuryi większej posiadłości.

Proszę p. sekretarza o odczytanie spisu posłów z kuryi większej posiadłości.

Na skrutatorów zapraszam pp. Garapicha, Paygerta i Gnoińskiego.

Sekretarz p. **Urbański** (*czyta spis posłów z kuryi większej posiadłości. Posłowie z kuryi większej posiadłości oddają kartki*).

Marszałek. Przystępujemy obecnie do wyboru 3 członków komisji dyscyplinarnej z całego Sejmu. Do skrutynium zapraszam pp. Buynowskiego, Krzysztofowicza i Huzę. Proszę pp. posłów oddawać kartki. (*Posłowie oddają kartki*). Poseł Fruchtmann zda sprawę z wyboru jednego członka do komisji dyscyplinarnej z kuryi miejskiej

P. Fruchtmann. Głosujących posłów z kuryi miejskiej było 20, absolutna większość 11. Poseł Vayhinger otrzymał 16 głosów, poseł Jabłoński głosów 4.

Marszałek. Poseł Vayhinger został wybrany do komisji dyscyplinarnej z kuryi miejskiej.

Poseł Bednarski zda sprawę z wyboru jednego członka do komisji dyscyplinarnej z kuryi mniejszych posiadłości.

P. Bednarski. Głosujących z kuryi mniejszych posiadłości było 42, absolutna większość 22, jednomyślnie wszystkimi głosami został wybrany p. **Kramarczyk**.

Marszałek. Poseł Kramarczyk został wybrany do komisji dyscyplinarnej z kuryi mniejszych posiadłości.

Poseł Gnoiński zda sprawę z wyboru jednego posła do komisji dyscyplinarnej z kuryi większych posiadłości.

P. Gnoiński Wincenty. Głosujących z kuryi większych posiadłości było 28, absolutna większość 15, p. Mieczysław Urbański otrzymał 27 głosów, a 1 głos p. Stadnicki.

Marszałek. P. Mieczysław Urbański wybrany zatem do komisji dyscyplinarnej z kuryi większych posiadłości.

Dzisiejszy porządek dzienny wyczerpany. Zanim zostanie podany do wiadomości rezultat skrutynium, przystąpimy do odczytania wniosku nagłego p. Brunickiego.

Proszę p. sekretarza o odczytanie wniosku nagłego p. Brunickiego.

Sekretarz p. **Urbański** (*czyta*).

Wniosek nagły.

W dniach 27. i 28. września b. r. gwałtowny pożar nawiedził gminy Artyszców i Czerlany w powiecie gródeckim, niszcząc zupełnie budynki, inventarze i zapasy zboża 38 gospodarzy.

Ponieważ nietylko pewna część budynków, ale nadto żadne zapasy zboża nie były ubezpieczone, przeto wobec zbliżającej się zimy i braku zarobku należy jak najspieszniej zapobiedz strasznej nędzy pogorzalców i dlatego podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm raczy dla pogorzalców gmin Artyszcowa i Czerlan udzielić doraźnej zapomogi.

Brunicki
wnioskodawca

Białoskórski, Sozański, Stadnicki, Gnoiński, Jan Urbański, Mycielski, Wincenty Kraiński, Cielecki, Schnell, Jabłoński, Dr. Czaykowski, Garapich, Starzyński, Stanisław Bal, Kozłowski.

Marszałek. Celem uzasadnienia nagłości swego wniosku głos ma p. Brunicki.

P. Brunicki. Wysoka Izbo! Jak przed chwilą Wysokiej Izbie odczytanem zostało, powstał przed kilku dniami we wsiach Czerlany i Artyszców w powiecie gródeckim pożar, który zniszczył dobytek 38 włościan. Jak naocznie się przekonałem, spłonęło zwyż 100 budynków, a oprócz tego jeszcze cały dobytek siana i zboża, który ocenić można śmiało na 120.000 koron.

Nie jestem wprawdzie zwolennikiem udzielania subwencji, albowiem to działa nieraz demoralizująco, gdyż człowiek na cudzą pomoc się spuszczaając, opuszcza tem samem własne ręce, nie szukając pomocy we własnych siłach; jednakowoż w tym wypadku, gdzie cała liczba rodzin znajduje się bez dachu i to przed zimą, gdzie mimo pracy nie będzie w stanie utrzymać siebie i swoich rodzin, to tu należy szukać obcej pomocy i dlatego pozwoliłem sobie postawić wniosek ten. Upraszam tedy Wysoką Izbę, ażeby zechciała z całą ofiarnością przyjść pogorzalcóm z pomocą i to jak najszybciej, ponieważ ludność ta nie jest w stanie zarobić tyle, ażeby wyżywić siebie i swoją rodzinę przez zimę.

Marszałek. Czy w sprawie nagłości żąda kto głosu? (*Nikt*). Kto przyjmuje nagłość, zechce rękę podnieść. (*Większość*). Jest przyjęta. Dla uzasadnienie wniosku samego udzielam głosu p. wnioskodawcy.

P. Brunicki. Polecam mój wniosek względem Wysokiej Izby i proszę o odesłanie go do komisji budżetowej.

Marszałek. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (*Nikt*). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta. Przystępujemy do

głosowania. Kto przyjmuje ten wniosek zechce rękę podnieść. (*Większość*). Jest przyjęty.

Marszałek: Podam jeszcze do wiadomości Wysokiej Izby wynik głosowania na 3 członków Komisji dyscyplinarnej z całego Sejmu.

Głos ma p. Buynowski :

P. Buynowski: Głosowało posłów 83; absolutna większość 42; wszystkie głosy otrzymałi posłowie: Borkowski, Korol i Stadnicki.

Marszałek. Ci zatem posłowie zostali wybrani do komisji dyscyplinarnej.

Ponieważ wszystkie komisje już zostały wybrane, przeto proszę wszystkie komisje, by się jak najprędzej ukonstytuowały i podały rezultat ukonstytuowania się do mej wiadomości. Zarazem upraszam komisje, by rychło rozdzieliły między poszczególnych członków referaty, których — jak wiemy — jest znaczna ilość. Bardzo usilnie o to proszę, by komisje tak przystąpiły do pracy, ażeby dziś, lub najdalej jutro sprawozdania były w ręku referentów.

Jeżeli Wysoka Izba życzy sobie, by w ostatnich dniach Sejmu porządkiienne nie były zbyt obfite, to na to jest jeden środek, a raczej dwa: jeden w ręku Marszałka, a drugi w ręku Sejmu. Moją rzeczą jest: gotowe już referaty i sprawozdania komisji umieszczać na porządku dziennym najbliższych posiedzeń. Wysoka Izba jednak nie zechce mi wziąć za złe, jeżeli podam także i drugi środek, leżący już w rękach Sejmu, a mianowicie w tych sprawach, gdzie dana komisja się zgadza z wnioskiem Wydziału krajowego — komisja zechciała odstąpić od spisowania obszernych sprawozdań, ale odwołując się tylko na odnośny wniosek Wydziału krajowego i jego sprawozdanie, — o ile się z niemi zgadza — zaproponowała Wysokiej Izbie przyjęcie wniosku w całości lub z pewnemi modyfikacyami. (*Głosy*: „Tak jest, bardzo słusznie“). To jest — zdaniem mojem — jeden jedyny środek, mogący doprowadzić do tego, żeby był jakiś odpowiedni podział czasu.

Jeżeli to nie nastąpi, to mimo moich najlepszych intencji — będę musiał i nadal — jak to dawniej czyniłem — trudzić Panów długimi posiedzeniami, załatwionem bowiem wszystko być musi, bo tego wymaga administracja kraju i tego wymagają interesy gmin i powiatów. Jeżeli Panowie tego sobie nie życzye — jak i ja sobie tego nie życzę — to proszę jeszcze raz jak najusilniej, ażeby sprawozdania Wydziału krajowego były jak najprędzej załatwiane, a nastę-

pnie, ażeby komisje w tych sprawach, gdzie dzielają zdania Wydziału krajowego, odstępowały od spisowania mozolnych zresztą sprawozdań. Nie potrzebuje chyba dodawać, że jest to wskazane także ze względów oszczędnościowych (*Głosy*: „Tak, tak“), będziemy bowiem mogli w ten sposób zaoszczędzić sobie koszta papieru i druku tych sprawozdań, które są po największej części tylko parafrazą sprawozdań Wydziału krajowego. (*Liczne okłaski i brawa*).

Wpłynął jeszcze wniosek nagły p. Starucha i tow. Proszę pana Sekretarza o odczytanie go.

Sekretarz poseł ks. Mazikiewicz (*czyta* :)

Wnesok nałhyj

posła Starucha i tow.

Wysokyj Sojme! Dnia 14. lypnia seho roku zynszyw pożar 18 zahorod hospodarskyh Wilszanvci cilkom tak, szczo bidni pohorilci pozistajut' do teper pid hołym nebm, protoje stawljaju nałhyj wnesok i proszu Wysokyj Sojm udiłyty im zapomohy 4000 koron — proszu widosłaty mij wnesok do komisyyi budżetowoji.

Staruch
wneskodatel.

Skołyszewski, Olesnyckyj, Hlidiuk, Huryk, Szajer, Wilczkiewicz, Bohaczewskij, Ostapczuk, Barabasz, Stapiński, Włodek, Bojko, Effenowycz, Mohylnyckyj.

Marszałek: Dla uzasadnienia nagłości ma głos p. Staruch. (Niema go na sali). Wobec tego, że p. Starucha niema na sali, zapytam Wysoką Izbę, czy uzna wniosek ten za nagły. Czy żąda kto głosu? (*Nikt*). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta, przystępujemy do głosowania. Kto uznaje wniosek p. Starucha za nagły, zechce rękę podnieść. (*Większość*). Nagłość została uznana. Pod względem merytorycznym czy żąda p. Staruch głosu? (*Niema go na sali*).

P. ks. Mazikiewicz. Pid wzhladom formalnym proszu o hołos.

Marszałek. Pod względem formalnym ma głos. p. Mazikiewicz.

P. ks. Mazikiewicz. Stawljaju wnesenie formalne o widisłanie toho wnesenia p. Starucha do komisyyi budżetowoji.

Marszałek. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (*Nikt*). Gdy nikt głosu nie żąda,

rozprawa zamknięta. Przystępujemy do głosowania. Kto przyjmuje ten wniosek, zechce rękę podnieść. (*Większość*). Jest przyjęty.

Proszę Panów Sekretarzy o odczytanie dalszych wniosków.

Sekretarz p. **Urbański** (*czyta*):

Wniosek.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm wzywa Wydział krajowy, aby po stwierdzeniu praktyczności dachówek cementowych, przedłożył projekt utworzenia funduszu pożyczkowego celem udzielania bezprocentowych pożyczek powiatom i gminom na zakładanie warsztatów dachówek cementowych.

Wnioskodawca:

Mieczysław Urbański w. r.

Wojciech Dzieduszycki, Baworowski, Krzysztofowicz, Rudrof, Agopsowicz, Klemens Dzieduszycki, Brunicki, Garapich, Męciński, Zdzisław Skrzyński, Trzeciecki Władysław, Kraiński, Sękowski, Borkowski Gołuchowski, Moysa.

Wniosek.

Ponawiając dawne a niespełnione dotąd żądanie kraju — Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby wziął pod rozwagę sprawę odkupienia przez kraj domen i lasów państwowych, tudzież dóbr funduszowych w Galicyi, pozostających w administracyi rządowej, albo też objęcia przez kraj zarządu tych dóbr z zapewnieniem skarbowi państwa renty, odpowiadającej dotychczasowemu dochodowi — ewentualnie ażeby przeprowadził w tym kierunku rokowania z c. k. Rządem, i o wyniku ich ażeby złożył Sejmowi sprawozdanie, wraz z odpowiednimi wnioskami.

Wnioskodawca:

Teofil Merunowicz w. r.

Rayski, Małachowski, Rutowski, Lipiński, Jahl, Jabłoński, Maryewski, Witosławski, Tarnawski, Maiss, Fruchtmann, Wurst, Bednarski, Schätzel, Syroczyński, Tomaszewski, Buynowski, Wiśniewski, Michalski.

Wniosek

pośla Tomaszewskiego i towarzyszy.

Zważywszy, że wszyscy urzędnicy państwowi i autonomiczni mają możność otrzymania zaliczki na płacę,

zważywszy, że od tego dobrodziejstwa wykluczeni są jedynie nauczyciele ludowi;

zważywszy, że nauczyciel ludowy przy nowych, nader skromnych poborach w razie choroby lub nieszczęśliwego wypadku w rodzinie, nie mogąc się poratować zaliczką na płacę, popada często w lichwę;

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Na zaliczki zwrotne na płacę dla nauczycieli ludowych należy wstawiać corocznie do budżetu odpowiednią kwotę.

Wnioskodawca:

Tomaszewski w. r.

Maiss, Maryewski, Buynowski Kolischer, Głabiński, Bednarski, Wiśniewski, Witosławski, Lipiński, Huza, Schätzel, Bojko, Włodek, Jabłoński, Małachowski, Wurst.

Marszałek. Wnioski te umieszczę na porządku dziennym jednego z najbliższych posiedzeń. Celem odczytania dalszych wniosków ma głos sekretarz Kazimierz p. Lubomirski.

Sekretarz Kazimierz p. **Lubomirski** (*czyta*):

Wniosek

pośla Dr. Franciszka Tomaszewskiego i towarzyszy.

Zważywszy, że od każdego spadku, do którego pertraktacyi powołane są sądy Królestwa Galicyi i Lodomerji z Wielkiem Księstwem Krakowskiem pobiera się w myśl ust. z dnia 6. grudnia 1894 Dz. u. kr. 1896 Nr. 19. opłatę na rzecz funduszu szkolnego krajowego;

zważywszy, że ekwiwalent zastępuje należytość przenośną od spadków;

zważywszy że w niektórych krajach koronnych, jak w Czechach (ustawa z 8/6 1898 Dz. rozp. min. oświaty 1898 str. 318), w Morawii (ustawa z dnia 27/6 1899 Dz. rozp. ministerstwa oświaty

1899 str. 438 i 1902 str. 469), w Styryi (ust. z 23/12 1901 Dz. rozp. minist. oświaty 1902 str. 117) pobiera się opłatę od majątków, podlegających należności ekwiwalentowej na rzecz szkolnego funduszu krajowego;

zważywszy, że nasz fundusz szkolny krajowy wobec rosnących coraz bardziej potrzeb szkolnictwa ludowego zasilenia potrzebuje,

Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony projekt ustawy /-.

Wnioskodawca :
Tomaszewski w. r.

Jahl, Witosławski, Merunowicz, Maryewski, Schätzel, Głabiński, Huza, Tarnawski, Jabłoński, Wurst, Wiśniewski, Maiss, Rutowski, Buynowski, Fruchtmann, Malachowski.

Ustawa

z dnia, obowiązująca w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem o poborze opłat od majątków, podlegających należności ekwiwalentowej na rzecz funduszu szkolnego krajowego.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, postanawiam co następuje:

§. 1.

Od majątków, znajdujących się w Królestwie Galicyi i Lodomeryi i w Wielkiem Księstwie Krakowskiem, które podlegają należności ekwiwalentowej, należy pobierać opłatę na rzecz funduszu szkolnego krajowego.

§. 2.

Opłata ta ma wynosić 2% rocznie, czyli 20% od całego, dziesięcioletniego przez państwo wraz z dodatkiem pobieranego ekwiwalentu.

§. 3.

Opłata ta ma być w ten sam sposób wymierzona i pobierana jak się wymierza i pobiera państwową należność ekwiwalentową.

Przymusowe ściąganie i ewentualne zabezpieczenie tej opłaty ma się odby-

wać zapomocą tych samych organów i środków, jak przy podatkach państwowych.

§. 4.

Uwolnione od tej opłaty są:

- a) majątki kraju;
- b) majątki przeznaczone trwale na cele szkolnictwa ludowego.

§. 5.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie . . .

§. 6.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom Wyznań i Oświaty, Finansów i Sprawiedliwości.

Marszałek. Pierwsze czytanie tego wniosku umieszczę na porządku dziennym jednego z najbliższych posiedzeń.

Dla odczytania dalszych wniosków ma głos sekretarz p. Mycielski.

Sekretarz p. Mycielski (*czyta*):

Wniosek

posła Witosławskiego i towarzyszy w sprawie zniesienia rampy kolejowej obok dworca kolei w Kołomyi.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, ażeby niezwłocznie przystąpił do robót około zniesienia rampy kolejowej obok dworca c. k. kolei państwowych w Kołomyi, przy ulicy Jagiellońskiej wyższej, a to z powodu, że rampa ta położona tuż u wjazdu do stacyi, a przecinająca gościniec rządowy wiodący do Gwoźdźca i Horodenki, już dawniej tamowała w dotkliwy sposób komunikację na tym gościńcu, obecnie zaś wskutek rozszerzenia toru pod linię lokalną Delatyn-Kołomyja-Stefanówka i zwiększonego ruchu, a tem samem konieczności częstego przesuwania wozów, zamyka ruch kołowy i pieszy kilkanaście razy na dobę i to na okresy czasu trwające po pół godziny i dłużej.

Rampa ta w wysokim stopniu wpływa szkodliwie na ruch handlowy i ekonomiczny, narażając podróżnych na stratę czasu i odcinając położoną za rampą fabrykę dachówek tudzież koszary ka-

waleryi od swobodnej komunikacyi z miastem.

Oprócz koszar kawaleryi, położone są po tamtej stronie toru kolejowego place mustry dla kawaleryi i piechoty, do których to koszar i placów jak niemniej do wspomnianej wyżej fabryki, prócz przez w mowie będącą rampę nie ma innego dostępu.

Nie tylko więc w interesie mieszkańców miasta i okolicy, lecz także w interesie wojskowości leży jak najspieszniejsze zniesienie tejże rampy i wybudowanie przejazdu górą po nad torami.

Wioskodawca:
Witosławski w. r.

Tomaszewski, Mayss, Fruchtmann, Buynowski, Rotter, Małachowski, Maryewski, Rayski, Huza, Lipiński, Rutowski, Syroczyński, Jahl, Merunowicz, Głębiński, Wurst, Loewenstein, Abrahamowicz, Włodek, Bojko, Krempa, Krzysztofowicz, Horodyski, Kazimierz Badeni, Apolinary Jaworski, Rapoport, Zdzisław Tarnowski, Starzyński, Andrzej Lubomirski, Mycielski, Skołyśzewski, Oleśnicki, Huryk, Barabasz, Staruch, Ostapczuk, Bohaczewski, Zardecki, Mazikiewicz, Mandyczewski, Moysa, Ochrymowicz, Bal, Garapich, Jan Szeptycki, Pawlikowski, Sala, Potoczek, Wilczkiewicz, Szponder, Klemens Dzieduszycki, Stadnicki, Korol, Leo, Szeptycki Andrzej, Kozłowski.

Wniosek

Posła Witosławskiego i towarzyszy w sprawie założenia seminarium nauczycielskiego żeńskiego w Kołomyi.

Zważywszy, że w całym kraju na 4.468 szkół publicznych i 239 szkół prywatnych czyli razem na 4.707 szkół są tylko trzy seminaria nauczycielskie żeńskie (Lwów-Przemysł-Kraków);

zważywszy, że w szkołach ludowych na 9.414 sił nauczycielskich pracuje 1.013 niekwalifikowanych nauczycielek głównie z tego powodu, że ilość seminarjów żeńskich jest tak mała, a istniejące trzy seminaria tylko ograniczoną ilość uczenic przyjąć mogą;

zważywszy, że w całej połaci kraju od Lwowa ku wschodowi i południowi aż

do granic kraju nie ma ani jednego seminarjum żeńskiego;

zważywszy, że dla mieszkańców tej części kraju wysyłanie córek do seminarjów żeńskich we Lwowie, Przemysłu lub Krakowie, połączone jest ze znacznymi kosztami;

zważywszy, że w okręgu szkolnym Kołomyjskim uczęszcza na naukę codzienną 5.940, a na naukę dopełniającą 957 dziewcząt, a w najbliższych zaś sąsiednich okręgach a mianowicie: w horodeńskim 2.803 na naukę codzienną, a 519 na naukę dopełniającą, w śniatyńskim 2.556 na naukę codzienną, a 366 na naukę dopełniającą, w kosowskim 2.296 na naukę codzienną, a 398 na naukę dopełniającą, wreszcie w peczeryńskim 705 na naukę codzienną, a 135 na naukę dopełniającą, razem więc w tych pięciu okręgach uczęszcza 14.300 dziewcząt na naukę codzienną, a 2.275 na naukę dopełniającą, łącznie przeto 16.575 dziewcząt pobiera naukę, a z tej znacznej liczby uczenie znalazłoby się aż nańto wiele takich, któreby się chciały poświęcić zawodowi nauczycielskiemu, czego najlepszym dowodem, że prawie wszystkie dziewczęta, kończące w Kołomyi 5-cio klasową szkołę wydziałową (rocznie około 30—40) obejmują nadetatowe posady nauczycielek w powyższych 5 okręgach, a tem samem powiększają na Pokuciu co roku liczbę nauczycielek niekwalifikowanych, gdy zatem żadnej nie ulega wątpliwości, że frekwencya seminarjum nauczycielskiego żeńskiego byłaby zapewnioną, podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, aby przystąpił jak najrychlej do założenia seminarjum nauczycielskiego żeńskiego w Kołomyi.

Wnioskodawca:
Witosławski w. r.

Tomaszewski, Małachowski, Rayski, Rutowski, Syroczyński, Jahl, Buynowski, Abrahamowicz, Fruchtmann, Maiss, Krzysztofowicz, K. Badeni, Apolinary Jaworski, Skołyśzewski, Rott-r, Maryewski, Głębiński, Tarnawski, Jabłoński, Leowenstein, Lipiński, Merunowicz, Wurst, Bojko, Włodek, Krempa, Horodyski, Rapoport, Zdzisław Tarnowski, Oleśnicki, Huryk, Barabasz, Staruch, Ostapczuk, Effinowicz, Mazikiewicz, Ko-

rol, Bohaczewski, Żardecki, Mandyczewski, Kozłowski, Klem. Dzeduszycki, Szponder, Wilczkiewicz, Potoczek, Sala, Stadnicki, Pawlikowski, Jan Szeptycki, Garapich, Bal, Ochrymowicz, Moysa, Szeptycki Andrzej.

Marszałek. Pierwsze czytania tych 2 wniosków umieścić na porządku dziennym jednego z najbliższych posiedzeń.

Przed zamknięciem posiedzenia pozwalam sobie przypomnieć i podać do wiadomości Wysockiej Izby, że we wtorek jako w dzień imienin Najjaśniejszego Pana odbędzie się nabożeństwo w kościele rzymskokatolickim i w grecko-katolickiej cerkwi o godz. 9 rano, na które Wysoką Izbę mam zaszczyt zaprosić.

Następne posiedzenie odbędzie się 4. października we wtorek o godz. 11. przedpołudniem z następującym porządkiem dziennym (*czyta*):

1. Pierwsze czytanie wniosku posła Głąbińskiego w sprawie uregulowania dostaw publicznych.

2. Pierwsze czytanie wniosku posła Głąbińskiego w sprawie powołania odpowiedniej liczby urzędników obznajomionych dokładnie z językiem polskim, stosunkami i potrzebami kraju do wszystkich ministerstw, urzędów i trybunałów centralnych.

3. Pierwsze czytanie wniosku posła Oleśnickiego w przedmiocie zmiany §. 47. krajowej ustawy wodnej z 14. marca 1875 Nr. 38. Dz. u. kr.

4. Pierwsze czytanie wniosku posła Oleśnickiego w sprawie zmiany statutu krajowego i Sejmowej ordynacji wyborczej.

5. Pierwsze czytanie wniosku posła Oleśnickiego o założenie w Stanisławowie c. k. gimnazjum z ruskim językiem wykładowym.

6. Wybór 4 kwestorów i 12 rewidentów sejmowych. Wybór uzupełniający jednego członka komisji budżetowej, jednego członka komisji administracyjnej i jednego członka komisji bankowej.

7. Sprawozdanie Wydziału krajowego o wyborze posła na Sejm krajowy z kuryi gmin wiejskich okręgu wyborczego Kałuskiego.

Sprawozdawca poseł Wereszczyński.

8. Sprawozdanie Wydziału krajowego o wyborze posła na Sejm krajowy z kuryi gmin wiejskich okręgu wyborczego Czortkowskiego.

Sprawozdawca poseł Wereszczyński.

9. Sprawozdanie Wydziału krajowego o wyborze posła na Sejm krajowy z kuryi gmin wiejskich okręgu wyborczego Podhajeckiego.

Sprawozdawca poseł Wereszczyński.

10. Sprawozdanie Wydziału krajowego o wyborze posła na Sejm krajowy z kuryi gmin wiejskich okręgu wyborczego Horodeńskiego.

Sprawozdawca poseł Wereszczyński.

11. Sprawozdanie Wydziału krajowego o wyborze posła na Sejm krajowy z kuryi gmin wiejskich okręgu wyborczego Borszczowskiego.

Sprawozdawca poseł Wereszczyński.

12. Sprawozdanie Wydziału krajowego o wyborze posła na Sejm krajowy z kuryi gmin wiejskich okręgu wyborczego Lwowskiego.

Sprawozdawca poseł Wereszczyński.

13. Sprawozdanie Wydziału krajowego o wyborze posła na Sejm krajowy z kuryi gmin wiejskich okręgu wyborczego Starosamborskiego.

Sprawozdawca poseł Wereszczyński.

14. Sprawozdanie Wydziału krajowego o wyborze posła na Sejm krajowy z kuryi gmin wiejskich okręgu wyborczego Krakowskiego.

Sprawozdawca poseł Wereszczyński.

15. Sprawozdanie Wydziału krajowego o wyborze posła na Sejm krajowy z kuryi gmin wiejskich okręgu wyborczego Husiatyńskiego.

Sprawozdawca poseł Wereszczyński.

16. Sprawozdanie Wydziału krajowego o uzupełniającym wyborze posła na Sejm krajowy z kuryi gmin wiejskich okręgu wyborczego Bohorodczanńskiego.

Sprawozdawca poseł Wereszczyński.

17. Sprawozdanie Wydziału krajowego o uzupełniającym wyborze posła na Sejm krajowy z kuryi gmin wiejskich okręgu wyborczego Dolińskiego.

Sprawozdawca poseł Wereszczyński.

18. Sprawozdanie Wydziału krajowego o uzupełniającym wyborze posła na Sejm krajowy z kuryi gmin wiejskich okręgu wyborczego **Liskiego**.

Sprawozdawca poseł **Wereszczyński**.

19. Sprawozdanie Wydziału krajowego o uzupełniającym wyborze posła na Sejm krajowy z kuryi gmin wiejskich okręgu wyborczego **Rawskiego**.

Sprawozdawca poseł **Wereszczyński**.

20. Sprawozdanie Wydziału krajowego o uzupełniającym wyborze posła na Sejm krajowy z kuryi gmin wiejskich okręgu wyborczego **Kohatyńskiego**.

Sprawozdawca poseł **Wereszczyński**.

21. Sprawozdanie Wydziału krajowego o uzupełniającym wyborze posła na Sejm krajowy z kuryi gmin wiejskich okręgu wyborczego **Stanisławowskiego**.

Sprawozdawca poseł **Wereszczyński**.

22. Sprawozdanie Wydziału krajowego o uzupełniającym wyborze posła na Sejm krajowy z kuryi gmin wiejskich okręgu wyborczego **Stryjskiego**.

Sprawozdawca poseł **Wereszczyński**.

23. Sprawozdanie Wydziału krajowego o uzupełniającym wyborze posła na Sejm krajowy z kuryi gmin wiejskich okręgu wyborczego **Zbarskiego**.

Sprawozdawca poseł **Wereszczyński**.

24. Sprawozdanie Wydziału krajowego o uzupełniającym wyborze posła na Sejm krajowy z kuryi gmin wiejskich okręgu wyborczego **Żółkiewskiego**.

Sprawozdawca poseł **Wereszczyński**.

25. Sprawozdanie Wydziału krajowego o uzupełniającym wyborze posła na Sejm krajowy z kuryi gmin wiejskich okręgu wyborczego **Tarnowskiego**.

Sprawozdawca poseł **Wereszczyński**.

26. Sprawozdanie Wydziału krajowego o uzupełniającym wyborze posła na Sejm krajowy z okręgu wyborczego miasta **Lwowa**.

Sprawozdawca poseł **Wereszczyński**.

Podam jeszcze do wiadomości Wysokiej Izby wynik ukonstytuowania się rozmaitych komisyj:

1) Komisya górnicza ukonstytuowała się w ten sposób że wybrała: Przewodniczącym p. **Gorayskiego**, zastępcą przewodniczącego p. **Wiśniewskiego**, sekretarzem p. **Syroczyńskiego**.

2) Komisya prawnicza wybrała:

Przewodniczącym p. **Czaykowskiego Władysława**, zastępcą przewodniczącego p. **Fruchtmanna**, sekretarzem p. **Huzę**.

3) Komisya podatkowa wybrała:

Przewodniczącym p. **Abrahamowicza**, zastępcą przewodniczącego p. **Gołuchowskiego**, sekretarzem p. **Löwensteina**.

4) Komisya przemysłowa wybrała:

Przewodniczącym p. **Lubomiskiego Andrzeja**, zastępcą przewodniczącego p. **Rutowskiego**, sekretarzem p. **Żardeckiego**.

5) komisya gospodarstwa krajowego wybrała:

Przewodniczącym p. **Gorayskiego**, zastępcami przewodniczącego pp. **Stadnickiego** i **Zdzisława Tarnowskiego**, sekretarzem p. **Schnella**.

6) Komisya dla reform agrarnych wybrała:

Przewodniczącym p. **Sękowskiego**, zastępcą przewodniczącego p. **Cieńskiego Tadeusza**, sekretarzem p. **Hupkę**.

7) Komisya wodna wybrała:

Przewodniczącym p. **Kozłowskiego**, zastępcą przewodniczącego p. **Kolischera**, sekretarzem p. **Merunowicza**.

8) Komisya solna wybrała:

Przewodniczącym p. **Mandyczewskiego**, zastępcą przewodniczącego p. **Korytowskiego**, sekretarzem p. **Merunowicza**.

Rezultat ukonstytuowania się innych komisji podam do wiadomości na przyszłym posiedzeniu. Następne posiedzenie zatem we wtorek o godzinie 11. przedpołudniem. — Posiedzenie zamykam.

(Koniec posiedzenia o godzinie 1. minut 15.)